

Univerzita Karlova v Praze  
Právnická fakulta  
Katedra obchodního práva

## **Diplomová práce**

# **Založení, vznik a neplatnost obchodní společnosti**

**Vedoucí diplomové práce:**  
JUDr. Tomáš Horáček, Ph. D.

**Zpracoval:**  
Martin Čumpelík  
U Voborníků 382/3  
Praha 9, 190 00

*Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a vyznačil v ní všechny prameny, z nichž jsem čerpal, způsobem ve vědecké práci obvyklým.*

*V Praze dne 11.8.2008*



*Je mou milou povinností za ochotu a podnětné připomínky poděkovat vedoucímu mé diplomové práce panu JUDr. Tomáši Horáčkovi, Ph.D., a panu poslanci JUDr. Jiřímu Pospíšilovi, zpravodaji zákona o evropské společnosti v Poslanecké sněmovně ČR.*

## Obsah

<b>1. Úvod</b> .....	6
1.1 Výběr tématu .....	6
1.2 Cíle diplomové práce .....	6
<b>2. Obecně o společnostech</b> .....	7
2.1 Právo společností .....	7
2.2 Pojem obchodní společnost .....	7
2.3 Formy obchodních společností .....	9
2.4 Třídění obchodních společností .....	9
2.5 Stručný vývoj obchodních společností po současnost .....	11
2.6 Systém právní úpravy .....	12
<b>3. Založení obchodní společnosti</b> .....	13
3.1 Obecně k založení společnosti .....	13
3.2 Osoba oprávněná k založení společnosti .....	14
3.2.1 Veřejná obchodní společnost .....	16
3.2.2 Komanditní společnost .....	16
3.2.3 Společnost s ručením omezeným .....	16
3.2.4 Akciová společnost .....	17
3.3 Právní skutečnost zakládající společnost .....	17
3.3.1 Společenská smlouva .....	17
3.3.2 Zakladatelská listina .....	19
3.3.3 Podstatné náležitosti zakladatelských dokumentů .....	20
3.4 Okamžik založení .....	22
3.5 Vymezení některých důležitých pojmů .....	23
<b>4. Jednání jménem společnosti před jejím vznikem</b> .....	26
4.1 Právní úkony .....	26
4.2 Splácení a správa vkladů .....	28
4.3 Podnikatelské oprávnění .....	32
<b>5. Vznik obchodní společnosti</b> .....	33
5.1 Obchodní rejstřík .....	33
5.2 Návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku .....	34
5.3 Rejstříkové řízení .....	35
5.4 Zapisované údaje .....	37
5.5 Sbírka listin .....	38

<b>6. Neplatnost obchodní společnosti</b> .....	38
6.1 Rozlišení neplatnosti společnosti a jejího zrušení .....	39
6.2 Důvody neplatnosti .....	40
6.3 Důsledky prohlášení neplatnosti .....	42
<b>7. Evropské právo obchodních společností</b> .....	43
7.1 Úvod do problematiky evropského práva obchodních společností .....	43
7.2 Nadnárodní formy společností .....	44
7.2.1 Evropské hospodářské zájmové sdružení .....	44
7.2.1.1 Právo aplikovatelné na sdružení .....	45
7.2.1.2 Založení a vznik sdružení .....	46
7.2.1.3 Jednání za sdružení v mezidobí založení a vzniku .....	47
7.2.1.4 Neplatnost sdružení .....	47
7.2.2 Evropská společnost .....	47
7.2.2.1 Právo aplikovatelné na evropskou společnost .....	48
7.2.2.2 Založení evropské společnosti .....	49
7.2.2.3 Jednání za společnost do jejího vzniku .....	51
7.2.2.4 Vznik evropské společnosti .....	51
<b>8. Závěr</b> .....	52
<b>9. Seznam použité literatury</b> .....	54
<b>10. Přílohy</b> .....	57

# 1. Úvod

## 1.1 Výběr tématu

Důvodem výběru tohoto tématu diplomové práce byl můj dlouhodobý zájem o problematiku práva obchodních společností, kterému bych se chtěl i nadále věnovat.

## 1.2 Cíle diplomové práce

V této práci se pokusím objasnit jednak proces založení a vzniku obchodních společností, ale také vzájemné vazby jednotlivých fází procesu, jehož cílem je vznik nové právnické osoby ( obchodní společnosti).

Pro komplexnější zorientování se v dané oblasti jsem využil ústní a písemné konzultace s osobami majícími s danou tematikou zkušenosti.

Práce je rozdělena do šesti kapitol. První kapitola je věnována obecnému výkladu o společnostech, jejich historické genezi, třídění společností a současné právní úpravě. Ve druhé kapitole se pokusím objasnit první fázi procesu vzniku společnosti, a to její založení. Třetí kapitola se věnuje jednání jménem společnosti v období mezi jejím založením a vznikem. Následuje kapitola, postihující vlastní vznik společnosti a její zápis do obchodního rejstříku. Dále nesmí chybět pojednání o neplatnosti společnosti a neméně důležité pojednání o evropském právu obchodních společností, které se nachází v poslední z šesti kapitol.

## **2. Obecně o společnostech**

### **2.1 Právo společností**

Právo společností je chápáno jak relativně samostatný oddíl práva obchodního a tedy jako součást práva soukromého. Ovšem i zde se uplatňují některé prvky, charakteristické pro právo veřejné ( např. pro vznik soukromoprávního sdružení je požadováno povolení vrchnostenským aktem nebo jinou formou státní legalizace )

### **2.2 Pojem obchodní společnost**

Pojem obchodní společnost není definován ani v obchodním ( § 56 odst. 1 stanoví, že obchodní společnost je právnickou osobou založenou za účelem podnikání, nestanoví-li právo Evropských společenství či zákon jinak. Zákonodárce zde pouze vyjmenovává určité charakteristické znaky, které činí obchodní společnost obchodní společností, aniž by se snažil pojem obchodní společnost definovat ) ani v občanském zákoníku. Lze souhlasit s názorem, že definice v zákoně má význam jenom tehdy, jestliže zachytí podstatné znaky určitého jevu. Právě proto není vždy zdaleka nutná, protože i při její neexistenci jsou základní právní pojmy konstituovány a stabilizovány judikaturou, zvyklostmi a výkladem. Jestliže legální definice obecně známé a užívané instituce nevystihuje její skutečné znaky, praxe jde vlastní cestou bez ohledu na ni.<sup>1</sup>

Definice pojmu obchodní společnosti je velice obtížná vzhledem k rozdílům u jednotlivých forem těchto společností. Není tudíž možno stanovit znaky, které by bez výjimky dopadaly na všechny druhy obchodních společností.<sup>2</sup>

Z velkého množství teoretických definic jsem si vybral jednu, která podle mého názoru vystihuje pojem obchodní společnosti nejpřesněji.

---

<sup>1</sup> Irena Pelikánová, Srovnávací obchodní právo, veřejná obchodní společnost, Orac, 2002, str. 68

<sup>2</sup> Irena Pelikánová, Stanislava Černá a kol., Obchodní právo 2, ASPI, 2006, str. 37

Obchodní společností jakožto soukromoprávním sdružením rozumíme taková sdružení osob, která byla vytvořena na základě jejich dobrovolné vůle ( smlouvy )<sup>3</sup>, a to za účelem podnikání ( dle § 2 odst. 1 ObchZ se podnikáním rozumí soustavná činnost prováděná samostatně podnikatelem, vlastním jménem a na vlastní odpovědnost za účelem dosažení zisku ), přičemž společníci poskytují do podnikání vklady a rozdělují si zisk, kterého dosáhli, popřípadě se společně podílejí na docílených úsporách.<sup>4</sup>

Existují ale i společnosti ( společnost s ručením omezeným, akciová společnost ) založené s jiným než podnikatelským záměrem ( charitativní, vědecká činnost ). Tyto společnosti považujeme za podnikatele z hlediska právní formy ( podnikatelem je každá osoba zapsaná do obchodního rejstříku, § 2 odst. 2 písm. a) ObchZ ).

Další výjimkou z výše uvedené definice jsou tzv. jednočlenné společnosti ( nejsou sdruženími ). Jednočlennou společností může být pouze společnost s ručením omezeným nebo akciová společnost.<sup>5</sup>

Soukromoprávní sdružení se zakládají smlouvou – členská účast musí být tudíž dobrovolná.

Obchodní společnosti je přiznáno postavení právnické osoby ( viz. § 56 odst. 1 ObchZ ), která je podnikatelem ( § 2 odst. 2 písm. a) ObchZ ) a zapisuje se ve všech případech do obchodního rejstříku ( § 34 odst. 1 písm. a) ObchZ ).

Pro správné pochopení pojmu obchodní společnost je třeba vymezit pojem právnické osoby, jakožto charakteristického znaku obchodní společnosti. Podle ustanovení § 18 odst. 2 ObčZ jsou právnickými osobami sdružení fyzických nebo právnických osob, účelová sdružení majetku, jednotky územní samosprávy a jiné subjekty, o kterých to stanoví zákon. Obchodní zákoník konstituuje jako právnické osoby nejen obchodní společnosti, ale i družstva. Přičemž zásadní rozdíl mezi nimi spočívá v tom, že obchodní společnosti jsou na rozdíl od družstev korporacemi uzavřeného typu.

<sup>3</sup> Srov. např. Pokorná J., Obchodní společnosti po novelizaci obchodního zákoníku, 1997, str. 12

<sup>4</sup> Irena Pelikánová, Stanislava Černá a kol., Obchodní právo 2, ASPI, 2006, str. 44

<sup>5</sup> Dva způsoby vzniku jednočlenné společnosti: a) společnost je založena jediným zakladatelem a b) původně vícečlenná společnost se během existence přeměnila na společnost jednočlennou.



To znamená, že originální nabytí účasti s sebou nese nutnost změny společenské ( zakladatelské ) smlouvy nebo stanov.<sup>6</sup>

### **2.3 Formy obchodních společností**

V ustanovení § 56 odst. 1 ObchZ jsou mimo jiné vypočteny formy obchodních společností. Jsou jimi:

1. veřejná obchodní společnost,
2. komanditní společnost,
3. společnost s ručením omezeným,
4. akciová společnost,
5. evropská společnost a
6. evropské hospodářské zájmové sdružení.

Evropská společnost a evropské hospodářské zájmové sdružení jsou novými formami obchodních společností, které byly do českého právního systému zavedeny v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie.

### **2.4 Třídění obchodních společností**

Obchodní společnosti dělíme na osobní a kapitálové<sup>7</sup>, a to podle toho, zda se předpokládá osobní účast na uskutečňování podnikatelské činnosti ( jak je tomu u osobních společností ) nebo se účast společníků omezuje pouze na majetkový vklad, přičemž provádění podnikatelské činnosti je svěřena orgánům společnosti ( kapitálové společnosti ).

Mezi osobní společnosti řadíme veřejnou obchodní společnost a společnost komanditní. Mezi společnosti kapitálové pak akciovou společnost a společnost s ručením

---

<sup>6</sup> Irena Pelikánová, Stanislava Černá a kol., Obchodní právo 2, ASPI, 2006, str. 39

<sup>7</sup> Štenglová, Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník – komentář, 11. vydání, C. H. Beck, 2006, str. 189

omezeným. Evropskou společnost lze přiřadit ke společnostem kapitálovým, oproti tomu evropské hospodářské zájmové sdružení řadíme ke společnostem osobním.<sup>8</sup>

V teorii jsou zpravidla obchodní společnosti děleny do tří skupin, a to na společnosti osobní, kapitálové a smíšené, přičemž mezi společnostmi smíšené, je řazena společnost komanditní. Rozdělení zbylých společností zůstává zachováno viz. výše.<sup>9</sup>

Pro osobní společnosti, je kromě osobní účasti společníků na podnikatelské činnosti a z toho vyplývající možnost každého z nich podílet se na obchodním vedení společnosti a jednání jménem společnosti typické i ručení za závazky společnosti celým svým majetkem. Společníci ručí společně a nerozdílně. Jediné orgány osobních společností jsou orgány statutární. Smrt společníka – fyzické osoby nebo zánik společníka – právnické osoby má vliv na další trvání společnosti, a to takový, že se obchodní společnost ex lege zrušuje<sup>10</sup>.

U kapitálových společností je typická majetková účast společníků na podnikání společnosti. Je zde povinnost vložit do společnosti majetkový vklad, jehož minimální výše je předepsána zákonem. Na rozdíl od společností osobních, není stanovena povinnost k osobní účasti na podnikání. Souhrn majetkových vkladů tvoří základní kapitál, který je typickým znakem kapitálové společnosti. Co se týče ručení, společníci kapitálových společností neručí za závazky společnosti vůbec, nebo jen v omezené míře. K orgánům společnosti se řadí jednak orgány statutární, jednak i ostatní orgány, jako např. valná hromada či dozorčí rada. Smrt společníka – fyzické osoby nebo zánik společníka – právnické osoby nemá vliv na další trvání společnosti.

---

<sup>8</sup> Dědič, Čech, Evropské právo společností, Polygon, 2004, str. 77

<sup>9</sup> Eliáš, Bartošíková, Pokorná a kol., Kurs obchodního práva, 5. vydání, C. H. Beck, 2005, str. 7

<sup>10</sup> Toto však např. u veřejné obchodní společnosti neplatí bezvýhradně, jelikož zákon připouští, aby společníci zrušení společnosti odvrátili. Veřejná obchodní společnost se tedy ex lege zrušuje, ledaže je společenskou smlouvou připuštěno dědění podílu, podíl zůstavitele zdědil jeho dědic ( dědicové ), nedošlo-li k odmítnutí dědictví a ve společnosti zůstali alespoň dva společníci. V případě zániku společníka – právnické osoby, společnost se zrušuje, ledaže společenská smlouva připouští přechod podílu na právního nástupce a ve společnosti zůstávají alespoň dva společníci. Viz. ustanovení § 88 odst. 1, písm. c) a d) ObchZ.

Společnosti smíšené vykazují jak znaky společností osobních, tak znaky společností kapitálových. Typickým příkladem je společnost komanditní, ve které se někteří společníci účastní osobně na podnikání a ručí za závazky společnosti solidárně celým svým majetkem ( komplementáři ) a jiní společníci vkládají do společnosti vklad, přičemž se osobně na podnikání neúčastní a za závazky společnosti ručí jen v omezené míře ( komanditisté ).

## **2.5 Stručný vývoj obchodních společností po současnost**

Vývojově nejstaršími formami obchodních společností jsou veřejná obchodní společnost, kterou lze považovat za „dědice“ římskoprávní society a společnost komanditní, která navazuje na komendu. Tyto společnosti byly uvedeny v roce 1807 do francouzského Code de commerce pod názvy société en nom collectif a société en commandite. Na našem území byly uzákoněny v rakouském všeobecném zákoníku z roku 1863, jehož úprava platila na území Československa až do roku 1950. V následném období zmizela legislativní úprava poměrů těchto společností a znovu se objevuje až s účinností novely hospodářského zákoníku č. 103/1990 Sb. ze dne 1. 5. 1990. Od 1. 1. 1991 je příslušná úprava obsažená v ObchZ.

Co se týče akciové společnosti, sahají její dějiny až do středověku. Její prvky – rozdělení základního kapitálu na akcie - se objevují již kolem roku 1407. Nejdříve a v nejčistší podobě se forma akciové společnosti uplatnila v Anglii ( anglická Východoindická kompanie z roku 1599 ) a v Nizozemí ( holandská Východoindická kompanie z roku 1602 ). Právní poměry akciové společnosti byly uzákoněny taktéž ve francouzském Code de commerce. V bývalém Rakousku bylo vydávání akcií dovoleno dvorským dekretem z roku 1787. Akciové společnosti byly nejprve zakládány podle obecných předpisů o spolcích. První skutečnou úpravu jejich poměrů však obsahoval až všeobecný obchodní zákoník z roku 1863 a následná modifikace v podobě akciového regulativu ( nařízení č. 175/1899 ř. z. ). Tato úprava byla v podstatě beze změn platná na našem území až do přijetí zákona č. 243/1949 Sb.. Ten byl následně nahrazen zákonem

č. 104/1990 Sb., o akciových společnostech, a nyní je úprava vtělena do ustanovení obchodního zákoníku s účinností od 1. 1. 1991.

Historicky nejmladším typem obchodní společnosti je společnost s ručením omezeným. Na rozdíl např. od akciové společnosti, která vznikala postupným historickým vývojem, je tato společnost výsledkem legislativní činnosti především v Německu, kde byl roku 1892 přijat zákon o společnosti s ručením omezeným ( konečnou podobu dostal v roce 1898 ). Její vznik byl vynucen především obchodní praxí – potřeba omezit ručení společníků a zjednodušit řízení společnosti. V Rakousku – Uhersku byla společnost s ručením omezeným upravena už roku 1906 a to zákonem č. 58/1906 ř. z.. Tento zákon platil na území ČSR až do roku 1949 jen s drobnými úpravami. Politický režim po druhé světové válce nebyl společností s ručením omezeným ( jakožto i ostatním obchodním společností ) nakloněn a v roce 1951 byla společnost s ručením omezeným zrušena zákonem č. 141/1950 Sb.. V našem právním řádu se opět objevuje až s účinností novy hospodářského zákoníku č.103/1990 Sb. Novou úpravu přinesl posléze obchodní zákoník č. 513/1991 Sb. ve znění pozdějších změn.

Platná právní úprava obchodních společností je tedy od 1. 1. 1992 soustředěna do obchodního zákoníku č. 513/1991 Sb. ve znění pozdějších předpisů.

## **2.6 Systém právní úpravy**

Obchodní zákoník v zásadě vychází z dispozitivnosti právní regulace vztahů mezi zakladateli, mezi společníky navzájem a mezi společníky a společností. Vztahy společníků a společnosti ke třetím osobám jsou upraveny převážně kogentními normami.

Úprava právních poměrů obchodních společností je sdružena do druhé části, hlavy I. obchodního zákoníku ( § 56 až § 220a ). Hlava I se dělí na pět dílů. První díl ( § 56 – 75b ) obsahuje obecná ustanovení o obchodních společnostech ( povětšinou společná všem formám ). Další díly ( druhý až pátý ) obsahují speciální úpravu

jednotlivých forem obchodních společností, tj. veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti.

Právní rámec evropské společnosti a evropského hospodářského zájmového sdružení stanoví kromě obchodního zákoníku také právo Evropských společenství a zvláštní právní předpisy, viz. dále.

### **3. Založení obchodní společnosti**

#### **3.1 Obecně k založení obchodní společnosti**

Obchodní společnost vzniká jako výsledek poměrně dlouhého procesu skládajícího se ze dvou fází : založení společnosti a její legalizace.

Existují tři základní způsoby ( modely ) založení obchodní společnosti ( právnické osoby ). Jedná se o jednak o model volný, dále model koncesní a v neposlední řadě model normativní.

Volný model spočívá na svobodné vůli zakladatelů, zda právnickou osobu – obchodní společnost „ vytvoří “ či nikoli. K založení obchodní společnosti a jejímu vzniku jako právnické osoby tedy dochází okamžikem podpisu společenské smlouvy ( popřípadě schválením stanov ).

Protikladem volného modelu je model koncesní. K založení a vzniku obchodní společnosti je třeba státní povolení ( koncese ). Tento model byl využíván především v minulosti.<sup>11</sup>

V našem právním řádu se uplatňuje tzv. normativní ( registrační ) model založení právnické osoby a tudíž i obchodní společnosti. To znamená, že k založení společnosti

---

<sup>11</sup> V českém právu byl používán před rokem 1990 ve vztahu k vytváření akciových společností, viz. Eliáš K., Obchodní společnosti, 1. vydání, C. H. Beck, 1994, str. 125, 126

postačuje uzavření společenské smlouvy ( zakladatelské listiny ) ve stanovené formě. Vznik společnosti je ale vázán na zápis do veřejnoprávní evidence, tedy obchodního rejstříku.

Založení společnosti spočívá v právním úkonu, který má za následek vznik právního vztahu mezi zakladateli a na jehož základě vznikají zakladatelům vzájemná práva a povinnosti, ale zásadně nemá účinky navenek, vůči třetím osobám.<sup>12</sup> Tento právní úkon může být buď dvoustranný ( společenská smlouva ) a nebo – spíše výjimečně – jednostranný ( zakladatelská listina ). Společenská smlouva je uzavírána v případě, že společnost zakládají dva a více zakladatelů. Jediný zakladatel společnost zakládá zakladatelskou listinou.

Obchodní společnost může být založena jak na dobu určitou, tak na dobu neurčitou. Společnost je založena na dobu neurčitou, pokud výslovně není stanoven opak ( § 62 odst. 2 ObchZ ).

Náročnost samotného procesu zakládání obchodní společnosti je do určité míry odlišná u jednotlivých forem společností. Nejjednodušší je založení veřejné obchodní společnosti, zatímco největší nároky jsou kladeny na společnost akciovou, u níž je potřeba např. rozlišovat zda jde o jednorázové a nebo postupné zakládání.<sup>13</sup>

### **3.2 Osoba oprávněná k založení společnosti**

Zakladatelem ( pojem zakladatel není obchodním zákoníkem definován, z ustanovení § 57 odst. 1 ObchZ je však možno dovodit, že zakladatelé jsou osoby, které podepisují společenskou nebo zakladatelskou smlouvu či zakladatelskou listinu )<sup>14</sup> a společníkem může být prakticky jakákoli právní osoba, tedy jak fyzická tak právnická.<sup>15</sup>

---

<sup>12</sup> Pelikánová I., Komentář k obchodnímu zákoníku, 3. přepracované a doplněné vydání, ASPI, 2004, str. 42

<sup>13</sup> Viz. dále

<sup>14</sup> Pelikánová I., Komentář k obchodnímu zákoníku, II. Část, 3. přepracované a doplněné vydání, ASPI, 2004, str. 45

<sup>15</sup> Autorský kolektiv, Obchodní právo, Meritum – výkladová řada, ASPI, 2005, str. 173

Tyto osoby mohou být jednak české, ale i zahraniční. Toto právo není v právní úpravě až na výjimky omezováno ( § 56 odst. 2 ObchZ ).

Těmito výjimkami jsou:

a) Jediným zakladatelem akciové společnosti může být pouze právnická nikoliv fyzická osoba ( § 162 odst. 1 ObchZ )

b) Společníkem ani zakladatelem společnosti nemůže být fyzická ani právnická osoba, která je společníkem s ručením neomezeným již v jiné takovéto společnosti ( § 56 odst. 4 ObchZ )

Zakladatel se může při uzavírání společenské smlouvy nechat zastoupit zmocněncem ( § 57 odst. 2 ). Na plné moci , která se přikládá ke společenské smlouvě, musí být úředně ověřen podpis zmocnítele.

Zvláštní případ, může vyvstat v případě, že zakladatelem obchodní společnosti, je zahraniční společnost či jiný právní útvar, kterému právní řád, podle kterého vznikl, sice přiznává způsobilost k právům a právním úkonům, ale nepřiznává postavení právnické osoby a mnohdy ani plnou právní subjektivitu ( např. u veřejných obchodních společností v německém, rakouském či švýcarském právu ). Jelikož dle § 56 odst. 2 může být zakladatelem obchodní společnosti pouze fyzická či právnická osoba – nestanoví-li zákon jinak – a obchodní zákoník ani jiný právní předpis oprávnění takové osoby k založení obchodní společnosti na území České republiky nezakládá, nelze toho, kdo není fyzickou ani právnickou osobou, považovat za způsobilého zakladatele. V takovém případě je mimo jiné třeba brát v úvahu, jaký rozsah právní subjektivity přiznává konkrétnímu útvaru právní řád státu, podle kterého byl založen.<sup>16</sup>

---

<sup>16</sup> Štenglová, Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník – komentář, 11. vydání, C. H. Beck 2006, str. 190, 191

### **3.2.1 Veřejná obchodní společnost**

Zakladateli veřejné obchodní společnosti mohou být jak již bylo řečeno fyzické i právnické osoby, pokud splňují příslušná zákonná ustanovení.

Ohledně fyzických osob zákon stanoví, že mohou být zakladatelem – společníkem ve veřejné obchodní společnosti v případě, že splňují všeobecné podmínky provozování živnosti ( § 6 ŽivnZ ) a není u nich překážka provozování živnosti ( § 8 ŽivnZ ).

V případě právnické osoby, vykonává práva a povinnosti společníka statutární orgán, který musí splňovat stejné podmínky jako zakladatel – fyzická osoba.

### **3.2.2 Komanditní společnost**

U společnosti komanditní, rozlišuje zákon ohledně způsobilosti být zakladatelem společnosti jednak mezi fyzickým a právnickými osobami a jednak v tom, zda se jedná o komplementáře či komanditistu.

Způsobilost být komplementářem má jednak fyzická osoba, splňující stejné podmínky, jako tomu je u zakladatele veřejné obchodní společnosti, tj. způsobilost k provozování živnosti ( § 6 ŽivnZ ) a taktéž u ní nesmí být překážky provozování živnosti ( § 8 ŽivnZ ). Komplementářem může být i osoba právnická, a to prostřednictvím statutárního orgánu, splňujícího tytéž podmínky.

Pro komanditistu platí, že jím může být kterákoliv fyzická nebo právnická osoba ( na komanditistu se nevztahují zvláštní podmínky způsobilosti dle § 93 odst. 2 ObchZ ) plně způsobilá k právním úkonům.

### **3.2.3 Společnost s ručením omezeným**

Společnost s ručením omezeným může být založena jedním, nebo více zakladateli. Těmi mohou být jak právnické, taky fyzické osoby, s výjimkami stanovenými zákonem. Tato omezení jsou stanovena v § 105 odst. 1 a 2 ObchZ. Společnost s ručením omezeným nemůže být založena jinou společností s ručením



omezeným, jestliže má tato společnost jediného zakladatele nebo společníka. Zákon dále stanoví, že zakladatelem nemůže být osoba, která je zakladatelem nebo společníkem v jiných třech společnostech s ručením omezeným. Posledním omezením je, že společnost s ručením omezeným, může mít maximálně 50 zakladatelů a společníků. Zakladatelé musí být zároveň plně způsobilí k právním úkonům.

### **3.2.4 Akciová společnost**

Zakladateli akciové společnosti mohou být dle § 162 odst. 1 jak právnické, tak fyzické osoby s výjimkou zmíněnou výše ( Jediným zakladatelem akciové společnosti může být pouze právnická nikoliv fyzická osoba ).

## **3.3 Právní skutečnost zakládající společnost**

Právní skutečností zakládající společnost může být jednak společenská smlouva a nebo zakladatelská listina.

Tyto zakladatelské dokumenty mají dvě základní funkce, a to jednak zakládací, tj. obsah údajů nutných pro vznik společnosti a jednak organizační – úprava organizace a fungování společnosti po jejím vzniku.

### **3.3.1 Společenská smlouva**

Společenská smlouva<sup>17</sup> je dvou nebo vícestranný právní úkon, jehož prostřednictvím se zakladatelé společnosti zavazují, že budou v budoucí společnosti společně vykonávat určitou činnost, s cílem dosáhnout účelu, pro který společnost zřizují. Společenská smlouva musí být uzavřena a osobně podepsána ( pravost podpisů musí být úředně ověřena )<sup>18</sup> všemi zakladateli. Obchodní zákoník taktéž připouští možnost uzavření společenské smlouvy zmocněncem, vybaveným k tomu plnou mocí,

---

<sup>17</sup> Viz. příloha č. I

<sup>18</sup> Legalizaci provádějí zejména notáři, obecní, popř. městské úřady a zastupitelské úřady České republiky.

konkrétně pro tento případ. Náležitosti plné moci jsou stanoveny obchodním zákoníkem nad rozsah stanovený občanským zákoníkem ( § 31 a násl. ObčZ ) a to úředním ověřením podpisu zmocnitele. Tento požadavek odpovídá požadavku úředního ověření podpisů zakladatelů na společenské smlouvě a sleduje zvýšení právní jistoty společníků navzájem a třetích osob ve vztahu ke společnosti.<sup>19</sup> Tato plná moc musí být připojena ke společenské smlouvě a je předkládána k návrhu na zápis do obchodního rejstříku ( § 31 odst. 2 ObchZ ).

Obchodní společnost se zpravidla zakládá společenskou smlouvou, pokud není zákonem stanoveno něco jiného ( § 57 Odst. 1 ). Osobní obchodní společnosti ( veřejná obchodní společnost, komanditní společnost ) musí být založeny nejméně dvěma osobami a tudíž se takto zakládají vždy. Jistá specifika má společenská smlouva ( zakladatelská smlouva ) u společností kapitálových. Jak společenská smlouva v případě založení společnosti s ručením omezeným, tak i zakladatelská smlouva o založení akciové společnosti musí být vyhotoveny ve formě notářského zápisu ( § 57 odst. 2 ObchZ ). Tento požadavek je v souladu s ustanoveními první směrnice Rady ES č. 68/151/ES, v kapitole II, oddíle 3., článku č. 10.

Notářským zápisem o založení obchodní společnosti se dle § 62 zákona č. 358/1992 Sb. ( Notářského řádu )<sup>20</sup> rozumí zápis o právním úkonu. Takový notářský zápis musí dle § 63 NotŘ obsahovat:

1. místo, den, měsíc a rok úkonu,
2. jméno a příjmení notáře a jeho sídlo,
3. jméno, příjmení, bydliště, rodné číslo ( není-li tak datum narození ) účastníků a jejich zástupců,
4. prohlášení účastníků o tom, že jsou způsobilí k právním úkonům,
5. údaj, jakým způsobem byla ověřena totožnost účastníků.
6. obsah úkonu,
7. údaj o tom, že byl zápis po přečtení účastníky schválen,

---

<sup>19</sup> Štenglová, Pířva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník, komentář, 11. vydání, C. H. Beck, 2006, str. 199

<sup>20</sup> Dále jen NotŘ

8. podpisy účastníků nebo jejich zástupců,
9. otisk úředního razítka notáře a jeho podpis.

Rozdíl mezi společenskou smlouvou o založení veřejné obchodní společnosti, komanditní společnosti a společností s ručením omezeným na straně jedné a zakladatelskou smlouvou o založení akciové společnosti na druhé straně spočívá především v její funkci.

Význam společenské smlouvy nemizí okamžikem založení společnosti, ale trvá po celou dobu její existence. Společenská smlouva směřuje nejen k založení společnosti, ale upravuje i vnitřní vztahy mezi společníky navzájem a vztahy mezi společníky a společností po jejím založení.

Opakem je zakladatelská smlouva<sup>21</sup>, jejíž cílem je pouze založení společnosti. Dokument upravující vztahy mezi společníky a vztahy společníků a společnosti po jejím vzniku se nazývá stanovy společnosti. Jejich návrh je povinnou součástí zakladatelské smlouvy. Funkci společenské smlouvy tudíž u akciové společnosti plní zakladatelská smlouva spolu se stanovami.

### **3.3.2 Zakladatelská listina**

Je-li zákonem připuštěno, aby byla společnost založena jediným zakladatelem, nahrazuje společenskou smlouvu zakladatelská listina. Zakladatelská listina musí být uzavřena ve formě notářského zápisu<sup>22</sup> ( § 57 odst. 3 ObchZ ) a musí obsahovat stejné podstatné náležitosti jako společenská smlouva. Zakladatelskou listinou mohou být založeny pouze kapitálové obchodní společnosti ( společnost s ručením omezeným, akciová společnost ).

---

<sup>21</sup> Viz. příloha č. 2

<sup>22</sup> Viz. výše

### 3.3.3 Náležitosti zakladatelských dokumentů

Co se týče jejich obsahu, je stanoven u jednotlivých druhů společností různě. Vždy však musí být uvedena obchodní firma, sídlo společnosti a předmět podnikání. Jedná se o tzv. obligatorní ( povinné ) náležitosti. Mimo nich se v zakladatelských dokumentech mohou objevovat i jiné náležitosti, tzv. fakultativní ( dobrovolné ).

U veřejné obchodní společnosti jsou obligatorní náležitosti společenské smlouvy stanoveny § 78 odst. 1 ObchZ, který mezi ně řadí:

- obchodní firmu a sídlo společnosti
- obchodní firmu nebo název a sídlo společníka v případě právnické osoby a jméno, příjmení a bydliště osoby fyzické ( určení společníků )
- předmět podnikání

Z fakultativních náležitostí to jsou např. způsob výplaty vypořádacího podílu, určení zda se společnost zakládá na dobu určitou či neurčitou a mnohé další.

U společnosti komanditní patří mezi obligatorní náležitosti společenské smlouvy dle § 94 ObchZ :

- obchodní firma a sídlo společnosti
- obchodní firmu nebo název a sídlo společníka v případě právnické osoby a jméno, příjmení a bydliště osoby fyzické ( určení společníků )
- předmět podnikání
- určení, kteří ze společníků jsou komplementáři a kteří komanditisté
- výše vkladu každého komanditisty a
- určení správce vkladu ( § 60 odst. 1 ObchZ )

Mezi fakultativní náležitosti se řadí např. omezení jednatelského oprávnění statutárního orgánu, či lhůta pro splatnost vkladu komplementáře a komanditisty.

Obligatorní náležitosti společenské smlouvy u společnosti s ručením omezeným stanoví § 110 odst. 1 ObchZ takto:

- obchodní firma a sídlo společnosti

- obchodní firmu nebo název a sídlo společníka v případě právnické osoby a jméno, příjmení a bydliště osoby fyzické ( určení společníků )

- předmět podnikání ( činnosti )

- výše základního kapitálu

- výši vkladu každého společníka, včetně způsobu a lhůty splácení vkladu

- jména a bydliště prvních jednatelů společnosti a způsob, jakým jednají jménem společnosti

- jména a bydliště členů první dozorčí rady, pokud se zřizuje

- určení správce vkladu

a další údaje, které stanoví zákon, např. údaje o tvorbě a výši rezervního fondu ( § 124 ObchZ ).

Fakultativními záležitostmi jsou např. vydání stanov anebo nepřevoditelnost obchodního podílu na jiného společníka.

U akciové společnosti musíme rozlišovat, zda je zakládána bez a nebo s veřejnou nabídkou akcií. Jestliže jde o založení bez veřejné nabídky akcií, stanoví obligatorní náležitosti společenské smlouvy § 163 odst. 1 písm. a) až i).

Náležitostmi jsou:

- firma, sídlo a předmět podnikání ( činnosti )

- navrhovaný základní kapitál

- počet akcií a jejich jmenovitou hodnotu, podobu, v níž budou akcie vydány, jakož i určení, zda akcie budou znít na jméno nebo na majitele, popřípadě kolik akcií bude znít na jméno a kolik na majitele; mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií na jméno

- kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splácení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen

- splácí-li se emisní kurs akcií nepeněžitými vklady, i určení předmětu nepeněžitého vkladu a způsob jeho splacení, počet, jmenovitou hodnotu, podobu, formu a druh akcií, jež se vydají za tento nepeněžitý vklad

- alespoň předběžnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou

- určení správce vkladu podle § 60 odst. 1 ObchZ
- návrh stanov

V případě založení společnosti s veřejnou nabídkou akcií, se k těmto náležitostem přidávají další, stanovené v § 163 odst. 2 písm. a) až g)

- místo a doba upisování akcií, která nesmí být kratší než dva týdny
- postup při upisování akcií, zejména zda účinnost upisování akcií při dosažení nebo překročení navrhované výše základního kapitálu bude posuzována podle toho, kdy k upsání akcií došlo, případně zda bude možno krátit jednotlivým upisovatelům, kteří upíší akcie ve stejné době, počet upsaných akcií podle poměru jmenovitých hodnot jimi upsaných akcií

- připouštějí-li zakladatelé upisování akcií převyšujících navrhovaný základní kapitál, postup při takovém upsání

- určení, že zájemci mohou splácet emisní kurs akcie pouze peněžitými vklady
- místo, dobu, popřípadě účet u banky pro splácení emisního kursu
- emisní kurs upisovaných akcií nebo způsob jeho určení, emisní kurs nebo jeho určení musí být pro všechny upisovatele stejný, nestanoví-li zákon jinak
- způsob svolání ustavující valné hromady a místo jejího konání
- způsob tvoření rezervního fondu
- podmínky výkonu hlasovacího práva

### **3.4 Okamžik založení**

Veřejná obchodní společnost, komanditní společnost a společnost s ručením omezeným jsou založeny dnem účinnosti společenské smlouvy, tj. dnem jejího uzavření, pokud není účinnost odložena zakladateli na pozdější dobu.

U akciové společnosti nepostačuje pouhé uzavření a vyhotovení zakladatelské smlouvy ve formě notářského zápisu.<sup>23</sup> K této právní skutečnosti musí přistoupit další,

---

<sup>23</sup> Lze založit jednorázově, jako tomu je u ostatních obchodních společností v případě, že zakladatel (zakladatelé) sami upíší všechny akcie, a pokryjí tak celý navrhovaný základní kapitál. Stanislava Černá, Obchodní právo 3, str. 48.

které rozlišujeme podle toho, zda jde o založení akciové společnosti na základě veřejné nabídky akcií ( tzv. sukcesivní založení ) a nebo založení akciové společnosti bez veřejné nabídky akcií ( tzv. simultánní založení ).

Sukcesivní založení je upraveno obchodním zákoníkem a to konkrétně § 164 - § 171. Skládá se z několika relativně samostatných kroků:

- uzavření zakladatelské smlouvy, event. sepsání zakladatelské listiny
- schválení prospektu emitenta,
- upisování akcií a
- konání ustavující valné hromady.

U založení simultánního ( § 172 ObchZ ), které je podstatně jednodušší, postačí uzavření zakladatelské smlouvy ( zakladatelské listiny ). Nekoná se ustavující valná hromada, upisování akcií a zákon nevyžaduje ani schválení prospektu emitenta. Tento způsob je v podstatě jako jediný v praxi využíván.

### **3.5 Vymezení některých důležitých pojmů**

#### **Základní kapitál**

Základním kapitál ( § 58 ObchZ ) vytváří majetkovou základnu společnosti a rozumí se jím peněžní vyjádření souhrnu peněžitých i nepeněžitých vkladů všech společníků. Základní kapitál se vytváří povinně v komanditní společnosti, společnosti s ručením omezeným a v akciové společnosti. Jeho výše je stanovena zákonem ( např. §108 odst. 1 či § 162 odst. 3 ). Společník se podílí na základním kapitálu svým vkladem. Vkladem je souhrn peněžních a jiných penězi ocenitelných hodnot, které se společník zavazuje vložit do společnosti.

Základní kapitál musí být vyjádřen v jednotkách české měny ( § 58 odst. 1 ObchZ) a jeho výše se zapisuje do obchodního rejstříku, pokud tak stanoví zákon.

## Stanovy společnosti

Jedná se o důležitý právní dokument, především pro akciové společnosti. Jde o společenskou smlouvu ( sui genesis )<sup>24</sup>, která je v případě akciové společnosti obligatorní náležitostí smlouvy zakladatelské ( u společnosti s ručením omezeným je náležitostí fakultativní ). Pravidla ve stanovách obsažená upravují vnitřní právní režim společnosti, a to nejen její organizační strukturu, ale i vztahy společnosti a jejích akcionářů a vztahy mezi akcionáři navzájem.

Obligatorní náležitosti stanov akciové společnosti stanoví § 173 ObchZ.

Chybějící obligatorní náležitosti mají za důsledek, že stanovy nejsou ve své podstatě stanovami a rejstříkový soud by v takovém případě měl zamítnout návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku. V opačném případě by mohlo být důsledkem prohlášení neplatnosti společnosti dle § 68a ObchZ.

## Obchodní firma

Obchodní firmou ( § 8 – 12 ObchZ ) se rozumí název, pod kterým je společnost zapsána do obchodního rejstříku. U obchodních společností rozumíme firmou její název společně s dodatkem, který označuje její právní formu.<sup>25</sup>

## Všeobecné podmínky provozování živnosti

Všeobecnými podmínkami provozování živnosti dle § 6 odst. 1 ŽivnZ jsou:

- dovršení věku 18 let
- plná způsobilost k právním úkonům
- bezúhonnost
- předložení dokladu o tom, že fyzická osoba nemá vůči územním finančním orgánům ( finanční úřady a finanční ředitelství, § 2 zák. č. 531/1990 Sb., ve znění

---

<sup>24</sup> Dvořák, Akciová společnost a Evropská společnost, ASPI, 2005, str. 82

<sup>25</sup> v. o. s. u veřejné obchodní společnosti, k. s. u komanditní společnosti, s. r. o. u společnosti s ručením omezeným, a. s. u akciové společnosti, SE u evropské společnosti a EHVS u evropského hospodářského zájmového sdružení



pozdějších předpisů ) státu daňové nedoplatky. Potvrzení vystaví na žádost finanční úřad místně příslušný podle bydliště fyzické osoby.

Za bezúhonnou osobu se nepovažuje osoba, která spáchala trestný čin:

- úmyslně a byla odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody v trvání alespoň jednoho roku, nebo

- úmyslně a jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání, nebo

- z nedbalosti a jehož skutková podstata souvisí s předmětem podnikání

Pokud se na ni nehledí, podle příslušných ustanovení trestního zákona, jako by nebyla odsouzena.

### **Překážky provozování živnosti**

Zakladatelem veřejné obchodní či komanditní společnosti může být pouze osoba, u níž nejsou dány překážky provozování živnosti ( § 8 ŽivnZ ). Zakladatelem tudíž nemůže být osoba:

- po dobu tří let poté, co soud zrušil konkurs v důsledku splnění rozvrhového usnesení nebo že majetek úpadce nepostačoval k úhradě nákladů konkursu

- po dobu tří let poté, co soud zamítl návrh na prohlášení konkursu pro nedostatek majetku

- po dobu prohlášení konkursu do dne právní moci jeho zrušení z jiných důvodů než uvedených v prvním „bodu“

- které byl uložen zákaz provozování živnosti v oboru shodném nebo příbuzném s oborem, v němž provozuje živnost společnost, a to soudem v trestním řízení ( § 49 a 50 TrZ. ) nebo orgánem veřejné správy v přestupkovém řízení ( § 11 odst. 1 písm. c) a § 14 PřesZ ).

## 4. Jednání společnosti mezi založením a vznikem

Mezi založením a vznikem obchodní společnosti je vždy určitý časový odstup. V tomto mezidobí vzniká problém jednak ohledně splácení a správy vkladů, ale také ohledně právních úkonů, které je třeba činit s výhledem do budoucna. Právní úprava tohoto problému je obsažena v § 64 ObchZ.

### 4.1 Právní úkony

Právní úkony jménem neexistující společnosti může činit kdokoli, nikoli jen zakladatel ( zakladatelé ). Obchodní zákoník výslovně nestanoví, odkdy je možné jednat jménem neexistující společnosti. Jediným pro něj relevantním okamžikem je zápis obchodní společnosti do obchodního rejstříku, tedy vznik společnosti. Je tedy možné dovodit, že ze jednání jménem společnosti před zápisem do obchodního rejstříku lze považovat jak jednání před vznikem společnosti, tak i jednání před jejím založením.<sup>26</sup> Každý, kdo takto jménem ještě nevzniklé společnosti jedná, je z takového jednání zavázán. Je-li těchto osob více, jsou zavázány společně a nerozdílně ( § 64 odst. 1 ObchZ ).

Právní úkony učiněné jménem společnosti, která doposud nevznikla, budou považovány za úkony společnosti v případě, že dojde k jejich schválení společníky, popřípadě příslušným orgánem, a to do tří měsíců od jejího vzniku. Pokud k onomu schválení nedojde, ať už z jakéhokoliv důvodu, zůstanou zavázány osoby, které tyto právní úkony učinily.

Není však vyloučeno, aby společnost převzala závazky i po marném uplynutí této tříměsíční lhůty. Bude však nutno postupovat podle obecných ustanovení pro přechod

---

<sup>26</sup> Dědič a kol, Obchodní zákoník – komentář, I. díl, Polygon 2002, str. 430

závazků, a to na základě postoupení pohledávky ( § 524 ObčZ ), převzetí ( § 531 n. ObčZ ) či přistoupení ( § 533 n. ObčZ ) k dluhům.<sup>27</sup>

Osoby nebo orgány schvalující toto jednání se u jednotlivých společností liší. U veřejné obchodní společnosti schvalují jednání před vznikem společnosti všichni společníci, nestanoví-li společenská smlouva jinak ( § 79 odst. 2 ObchZ ). U společnosti komanditní schvalují tato jednání komplementáři společně s komandity, a to většinou hlasů, pokud není společenskou smlouvou stanoveno jinak ( § 97 odst. 2 ObchZ ). U ostatních společností, myšleno společností s ručením omezeným a akciové společnosti spadá schválení tohoto jednání do působnosti valné hromady ( §125 odst. 1 písm. a) resp. §187 odst. 1 písm. 1) ObchZ ).

Do jednání před vznikem společnosti patří taktéž úprava podávání a podepisování návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Tato úprava je k výše zmíněné úpravou speciální a má tudíž přednost. Nachází se v obchodním zákoníku u jednotlivých forem obchodních společností. Tento návrh nemůže podat ( podepsat )<sup>28</sup> kdokoli, ale pouze zákonem určené osoby. U veřejné obchodní společnosti návrh podávají všichni společníci, a to vlastním jménem, nikoliv jménem již založené společnosti. Stejně tak je tomu i u komanditní společnosti. U společnosti s ručením omezeným podávají návrh svým jménem všichni jednatelé<sup>29</sup>. A konečně u akciové společnosti je navrhovatelem představenstvo ( jako celek ).

Za zvláštní lze považovat i úpravu stanovenou v § 60, týkající se správce vkladů, který je oprávněn činit některé úkony jménem společnosti v období mezi jejím založením a vznikem ( např. § 60 odst. 2 ObchZ uzavřít jménem společnosti s vkladatelem smlouvu o vkladu ).

---

<sup>27</sup> Štenglová, Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník, komentář, 11. vydání, C. H. Beck, 2006, str. 225

<sup>28</sup> O tom, kdo podepisuje návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku je pojednáno dále, viz. kapitola 5.2

<sup>29</sup> Eliáš, Bartošíková, Pokorná a kol., Kurs obchodního práva, 5. vydání, C. H. Beck, 2005, str. 17

Zde je potřeba ještě zmínit povinnost zakladatelů stanovenou § 64 odst. 2, která spočívá v pořízení seznamu jednání učiněných před vznikem společnosti a jeho následném předložení společníkům či orgánu společnosti ke schválení tak, aby mohla být dodržena tříměsíční lhůta od vzniku společnosti. V případě porušení této povinnosti nastupuje odpovědnost zakladatelů věřitelům za škodu, která jim v důsledku toho vznikne. Zakladatelé odpovídají společně a nerozdílně. Jejich odpovědnost se řídí dle § 757 ObchZ obecnými ustanoveními obchodního zákoníku o náhradě škody ( § 373 a násl. ObchZ ).<sup>30</sup>

Stejný následek bude mít i porušení oznamovací povinnosti vyplývající z § 64 odst. 3, vůči účastníkům závazkových vztahů vzniklých z jednání učiněných před vznikem společnosti.<sup>31</sup> Tuto povinnost má statutární orgán společnosti.

## 4.2 Splácení a správa vkladů

V mezidobí mezi založením a vznikem společnosti je třeba řešit i otázku týkající se splácení a správy vkladů ( § 60 ObchZ ).

Před vznikem společnosti nemůže společnost nabývat svůj majetek, protože nemá právní subjektivitu. Z toho důvodu musí zakladatelé ve společenské ( zakladatelské ) smlouvě nebo zakladatelské listině pověřit konkrétní osobu správou splacených vkladů, které podle zákona musí být složeny ještě před vznikem společnosti ( u společnosti s ručením omezeným § 111 odst. 1 ObchZ a akciové společnosti § 175 odst. 1 písm. b ) ). Správce vkladů má povinnost o svěřené vklady řádně pečovat.

Správou vkladů může být pověřen některý ze zakladatelů nebo, pokud jde o peněžité vklady, pověřená banka ( § 60 odst. 1 ObchZ ). V případě, že je správcem vkladů banka, musí banka s výkonem této funkce vyslovit souhlas, a to například smlouvou o správě vkladu uzavřenou mezi bankou a zakladateli. Ve smlouvě o správě

---

<sup>30</sup> Pelikánová, Komentář k obchodnímu zákoníku, II. část, 3. přepracované a doplněné vydání, ASPI, str. 135

<sup>31</sup> Hejda J. Předběžná společnost, Právní rádce č. 1/2004, str. 32

vkladu musí být zahrnuto zřízení účtu, na který budou vklady splaceny a dále i ujednání o pečování vkladu bankou.

V praxi však nejčastěji bývá správou vkladů pověřen zakladatel, který založí u vybrané banky účet, na který budou vklady splaceny. V tomto případě plní funkci smlouvy o správě vkladu společenská či zakladatelská smlouva.

Jestliže je do společnosti vkládán nepeněžitý vklad, musí být jeho hodnota určena znaleckým posudkem ( § 59 odst. 3 a 4 ObchZ ) a tento vklad musí být celý splacen před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku ( § 59 odst. 2 ObchZ ). Jestliže je nepeněžitým vkladem nemovitost, jsou k jeho splacení nezbytné dva úkony vkladatele. Vkladatel musí předat správci vkladu písemné prohlášení o splacení vkladu spočívajícího v nemovitosti s úředně ověřeným podpisem a musí mu rovněž předat vkládanou nemovitost. Předáním této nemovitosti je vklad splacen ( § 60 odst. 2 ObchZ ). Společnost se s vlastníkem této nemovitosti stane vkladem vlastnického práva na základě prohlášení vkladatele s úředně ověřeným podpisem ( § 60 odst. 1 ObchZ ). Je-li předmětem vkladu věc movitá, je vklad splacen předáním věci správci vkladu, pokud není společenskou smlouvou stanoveno jinak. U ostatních nepeněžitých vkladů je vklad splacen uzavřením písemné smlouvy o vkladu, kterou jménem společnosti uzavírá správce vkladu.

Správce vkladu je povinen vydat písemné prohlášení o splacení vkladu nebo jeho části jednotlivými společníky, které je přílohou k návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku ( § 60 odst. 4 ObchZ ). Jestliže správce vkladu uvede v prohlášení vyšší částku, než která je splacena, ručí věřitelům společnosti za jejich závazky až do výše tohoto rozdílu, a to po dobu 5 let od zápisu společnosti do obchodního rejstříku.

Vznikem společnosti se stávají tyto vklady jejím majetkem a společnost s nimi může volně disponovat.

Zde by bylo taktéž vhodné se zmínit o splácení vkladů před vznikem společnosti.

U veřejné obchodní společnosti není dána povinnost tvorby minimálního základního kapitálu, a tedy není ani dána povinnost vkladu každého společníka. V případě, že se společníci ve společenské smlouvě rozhodnou o povinnosti společníka vložit do společnosti určitý vklad, zákon stanoví, že společník je povinen splatit svůj vklad ve lhůtě stanovené ve společenské smlouvě ( § 80 odst. 1 ObchZ ). Společenská smlouva může stanovit, že společníci budou splácet své vklady postupně. Jestliže společenská smlouva lhůtu pro splacení vkladu nestanoví, musí společník splatit svůj vklad bez zbytečného odkladu po vzniku společnosti. Společník může do společnosti vložit jak vklad peněžitý, tak i nepeněžitý. U nepeněžitého vkladu do veřejné obchodní společnosti se nevyžaduje znalecký posudek na jeho ocenění.

V případě, že je společník v prodlení se splácením peněžitého vkladu, zákon stanoví, že společník je povinen platit 20 % úrok z prodlení z dlužné částky ( § 80 odst. 2 ObchZ ). Společenská smlouva však může tento úrok snížit nebo ho nemusí vůbec stanovit. Společenská smlouva může však také určit, že tento úrok z prodlení se musí platit i při prodlení s nepeněžitým vkladem do společnosti.

Výše minimálního základního kapitálu komanditní společnosti činí nejméně 5.000,- Kč a zákon stanoví vkladovou povinnost jenom komanditistovi ( § 97a ObchZ ). Komanditista je povinen splatit vklad ve lhůtě stanovené společenskou smlouvou, jinak bez zbytečného odkladu po vzniku společnosti. Jestliže společenská smlouva určí, že komanditista je povinen splatit část vkladu před vznikem společnosti, bude muset tuto část vkladu splatit na zvláštní účet společnosti, který za tímto účelem zřídí správce vkladu. Má-li komanditista poskytnout nepeněžitý vklad, musí být ve společenské smlouvě uveden předmět vkladu a částka, kterou se započítává na vklad společníka.

Před podáním návrhu na zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku musí být splacena nejméně zákonem určená část peněžitých vkladů společnosti a všechny nepeněžité vklady (hodnota nepeněžitých vkladů musí být určena znaleckým

posudkem). Zákon stanoví, že na každý peněžitý vklad musí být splaceno nejméně 30 % (v případě, že vklad společníka činí 20 000,- Kč, musí tento společník splatit před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku nejméně 6 000,- Kč). Zákon dále stanoví, že celková výše splacených peněžitých vkladů spolu s hodnotou splacených nepeněžitých vkladů musí činit alespoň 100 000,- Kč ( § 111 odst. 1 ObchZ ).

Zákon tedy stanoví pouze minimální rozsah splacení vkladů před zápisem společnosti do obchodního rejstříku. Společenská smlouva, kterou je určena výše základního kapitálu a výše vkladu každého společníka včetně způsobu a lhůty splacení vkladu, může založit povinnost splatit vklady před zápisem do obchodního rejstříku ve větším rozsahu, popřípadě splatit všechny vklady před zápisem.

Má-li společnost jediného zakladatele, musí tento zakladatel splatit vklad v celém rozsahu před podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku, to znamená, že jestliže činí základní kapitál této jednočlenné s.r.o. 200 000,- Kč, musí být splaceno 200 000,- Kč ( § 111 odst. 2 spolu s § 108 odst. 1 ObchZ ).

U akciové společnosti musí být před podáním návrhu na zápis do obchodního rejstříku splaceno případné emisní ážio a alespoň 30 % jmenovité hodnoty akcií, jejichž emisní kurs je splacen peněžitými vklady ( § 175 odst. 1 písm. b ) ). V případě, že někdo vkládá do a.s. nepeněžitý vklad, musí být tento vklad celý splacen před podáním návrhu do obchodního rejstříku ( na základě veřejné nabídky akcií nemůže upisovatel upsat akcie nepeněžitým vkladem ).

Při zakládání společnosti bez veřejné nabídky, je minimální výše základního kapitálu 2 000 000,- Kč ( § 162 odst. 3 ).

Jestliže je zakladatelem jedna právnická osoba, nemusí tento zakladatel splatit celý emisní kurs, jak je tomu u společnosti s ručením omezeným.

Při zakládání společnosti veřejnou nabídkou, je stanovena minimální výše základního kapitálu na 20 000 000,- Kč.

### 4.3 Podnikatelské oprávnění

Dalším důležitým úkolem je získání podnikatelského oprávnění (za předpokladu, že je společnost založena za účelem podnikání), a to buď živnostenské či jiné podnikatelské oprávnění.<sup>32</sup> Průkazem živnostenského oprávnění je ve smyslu živnostenského zákona buď živnostenský list nebo koncesní listina vydaná příslušným živnostenským úřadem.

Živnostenský úřad vydá živnostenské oprávnění, a to na základě žádosti zakladatelů, popřípadě orgánů nebo osob, oprávněných podat návrh na zápis do obchodního rejstříku, je-li prokázáno, že společnost byla založena. Společnostem však vzniká živnostenské oprávnění až dnem zápisu do obchodního rejstříku, a to v rozsahu zapsaného předmětu podnikání. Nebude-li podán návrh na zápis do obchodního rejstříku do 90 dnů od doručení živnostenského oprávnění, nebo není-li návrhu na zápis společnosti vyhověno, musí být průkaz živnostenského oprávnění neprodleně vrácen živnostenskému úřadu.

Průkazem jiné podnikatelské činnosti je pak oprávnění vydané příslušným orgánem podle jiných právních předpisů.

Před vznikem společnosti je dále potřeba, aby zakladatelé společnosti opatřili dokument, kterým bude doložen právní důvod užívání prostor, které budou sloužit jako sídlo společnosti. K doložení právního důvodu užívání prostor se dokládá buď písemné prohlášení vlastníka nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru, kde jsou prostory umístěny, nebo prohlášení osoby oprávněné nemovitostí, bytem nebo nebytovým prostorem jinak nakládat, že s umístěním sídla souhlasí. Na těchto prohlášeních nemusí být úředně ověřené podpisy vlastníka nebo oprávněných osob. I když zákon přímo nevyžaduje, aby byl kromě prohlášení dokládán i výpis z katastru nemovitostí ne starší

---

<sup>32</sup> Bartošková, Štenglová, Společnost s ručením omezeným, C. H. Beck, 2006, str. 24



než 3 měsíce, je potřeba tento výpis z katastru nemovitostí dokládat podle vyhlášky č. 250/2005, která stanoví potřebné dokumenty k podání návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku.

## **5. Vznik obchodní společnosti**

Princip legalizace obchodních společností formou registrace je uplatněn u všech jejích forem. Společnost tedy vzniká dnem, ke kterému byla zapsána do obchodního rejstříku ( § 62 ObchZ ). Vznikem rozumíme její konstituování jako právnické osoby. Od tohoto okamžiku může nabývat práv a povinností, zavazovat se a může být účastníkem soudního, správního, či jiných řízení.<sup>33</sup>

Vzniku obchodní společnosti, předchází její účinné založení a podání návrhu na zápis do obchodního rejstříku. Tento návrh musí být podán do 90 dnů od založení společnosti ( § 57 ObchZ ) nebo od doručení průkazu živnostenského či jiného podnikatelského oprávnění. Není-li tento návrh podán ve stanovené lhůtě, nelze již na základě průkazu podnikatelského oprávnění podat návrh na zápis do obchodního rejstříku.

### **5.1. Obchodní rejstřík**

Obchodním rejstříkem se rozumí veřejný seznam, do kterého se zapisují obchodním zákonem stanovené údaje, týkající se podnikatelů ( § 2 odst. 2 písm a) ObchZ ). Právní úprava obchodního rejstříku se nachází v obchodním zákoníku a je začleněna do ustanovení § 27 až § 381.

V souvislosti s obchodním rejstříkem je třeba zmínit princip publicity, který ovládá jeho právní úpravu. Rozlišujeme jednak princip publicity ve formálním smyslu ( § 28 odst. 1 ObchZ ), který znamená možnost veřejnosti nahlížet do obchodního rejstříku

---

<sup>33</sup> Štenglová, Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník, komentář, 11. vydání, C. H. Beck, 2006, str. 221

a jednak princip publicity v materiálním smyslu. Princip materiální publicity má dvě stránky, a sice pozitivní, což znamená, že skutečnosti zapsané v obchodním rejstříku jsou účinné vůči každému ode dne jejich zveřejnění ( § 29 odst. 2 ObchZ, s výjimkou stanovenou v § 29 odst. 3 ObchZ ) a stránku negativní, která znamená, že proti tomu, kdo jedná v důvěře ve správnost zápisů v obchodním rejstříku, nemůže ten, jehož se zápis týká namítat, že neodpovídá skutečnosti.

Je také třeba rozlišovat zápisy do obchodního rejstříku a to podle svých účinků. Zápisy, se kterými je spojován jako následek změna, zrušení či založení určité právní skutečnosti, se nazývají zápisy konstitutivní. Mezi ně se řadí např. zápisy vzniku obchodních společností. Naopak zápisy, které pouze dokládají určitou skutečnost, která již nastala dříve, se nazývají zápisy deklaratorní.

Obchodní rejstřík vede zvláštním předpisem ( § 9 odst. 3 písm. a) OSŘ ) určený soud – krajský soud ( dále jen „rejstříkový soud“ ).

## **5.2. Návrh na zápis společnosti do obchodního rejstříku**

Náležitosti návrhu na zápis do obchodního rejstříku stanoví občanský soudní řád v § 42 odst. 4 a § 79 odst. 1 a 2, a dále § 31 a násl. obchodního zákoníku.

Návrh na zápis lze podat v listinné nebo elektronické podobě. V elektronické podobě může návrh podat pouze osoba se zaručeným elektronickým podpisem ( zákon č. 227/2000 Sb., o elektronickém podpisu, ve znění pozdějších předpisů ).

Návrh na zápis lze podat pouze na předepsaném formuláři<sup>34</sup>, a to s úředně ověřeným podpisem ( § 32 odst. 1 ObchZ ). Které osoby návrh na povolení zápisu podepisují, stanoví obchodní zákoník pro jednotlivé formy společností takto:

1. Návrh na zápis veřejné obchodní společnosti do obchodního rejstříku podepisují všichni společníci ( § 78 odst. 2 ObchZ )

---

<sup>34</sup> Vyhláška ministerstva spravedlnosti č. 250/2005 Sb. stanovuje závazné formuláře a listiny, které se k návrhům příkládají.

2. Návrh na zápis komanditní společnosti do obchodního rejstříku podepisují všichni společníci ( § 96 ObchZ )
3. Návrh na zápis společnosti s ručením omezeným do obchodního rejstříku podepisují všichni jednatelé ( § 112 odst. 1 ObchZ )
4. Návrh na zápis akciové společnosti do obchodního rejstříku podává představenstvo a podepisují ho všichni členové představenstva ( § 175 odst. 2 ObchZ ).

Dále musí být doloženy listiny uvedené v obchodním zákoníku ( § 32 odst. 2 ObchZ ), tj. listiny o skutečnostech, které mají být do obchodního rejstříku zapsány, a listiny, které se zakládají do sbírky listin ( např. § 112 odst. 2 a § 175 odst. 3 ).

Ustanovení § 31 odst. 3 ObchZ stanoví, že spolu s návrhem na povolení zápisu do obchodního rejstříku musí návrhovač doložit i písemný souhlas všech osob, které se do obchodního rejstříku zapisují v rámci zápisu podnikatele. Tento souhlas musí být úředně ověřen.

### 5.3. Rejstříkové řízení

Řízení ve věcech obchodního rejstříku se řídí občanským soudním řádem<sup>35</sup> ( § 200a až § 200de OSŘ ). Jedná se o řízení nesporné<sup>36</sup>, které může být zahájeno jednak na návrh, ale i bez návrhu. K řízení je příslušný soud, v jehož obvodu je obecný soud fyzické nebo právnické osoby, jíž se zápis v rejstříku týká. U zahraniční osoby je příslušný soud, v jehož obvodu je umístěn její podnik nebo jeho organizační složka.

Řízení o povolení zápisu společnosti do obchodního rejstříku je zahajováno vždy na návrh ( § 200b odst. 1 OSŘ ). Řízení je zahájeno dnem doručení návrhu na zápis rejstříkovému soudu. Osoba, která podala návrh na zápis, disponuje předmětem řízení a může ho tudíž měnit, či případně vzít zpět ( § 200b odst. 2 OSŘ ). Okruh účastníků

---

<sup>35</sup> Zákon č. 99/1963, dále jen OSŘ

<sup>36</sup> Účelem není ochrana soukromých práv, ale zajištění nabytí soukromých oprávnění a jejich ochrana.

rejstříkového řízení je vymezen v § 200c občanského soudního řádu. Kromě fyzické nebo právnické osoby ( podnikatele ), které se zápis týká to jsou osoby, které se zapisují do obchodního rejstříku v rámci zápisu podnikatele. ( např. jednatele, členové představenstva. )

Po podání návrhu zkoumá rejstříkový soud, zda jsou splněny všechny podmínky stanovené pro zápis do obchodního rejstříku, tj. především zda návrh na zahájení řízení podala aktivně legitimovaná osoba, případně osoba, která doloží právní zájem na podání návrhu. Dále rejstříkový soud zkoumá, zda byl návrh podán na předepsaném formuláři a zda byl doložen předepsanými listinami ( § 32 odst. 2 ObchZ ). Jestliže byl návrh podán osobou neoprávněnou, soud takový návrh odmítne ( § 200d OSŘ ). Vykazuje-li návrh vady anebo k němu nejsou přiloženy všechny potřebné listiny, vyzve soud navrhovatele ve lhůtě 3 pracovních dnů od dojití návrhu k nápravě daných skutečností. Soud bude také vždy zkoumat, zda obchodní firma, která má být zapsána do obchodního rejstříku není zaměnitelná nebo klamavá a zda z listin doložených k návrhu vyplývají údaje o skutečnostech, které mají být taktéž zapsány do obchodního rejstříku ( § 200da OSŘ ).

V případě splnění hmotněprávních i procesněprávních předpokladů rozhodne soud o povolení zápisu a to do pěti pracovních dnů od podání návrhu ( § 200db odst. 2 OSŘ ). Toto rozhodnutí má formu usnesení ( § 200da odst. 4 OSŘ ). Jestliže rejstříkový soud ve stanovené lhůtě nerozhodne, nebo neprovede přímý zápis do obchodního rejstříku nastupuje „fikce zápisu“ společnosti do obchodního rejstříku ( § 200db odst. 3 OSŘ ). Má se za to, že byl zápis povolen a musí být proveden v zákonné lhůtě dvou dnů, ode dne, když fikce zápisu nastala.

Rejstříkový soud je povinen provést zápis společnosti do obchodního rejstříku bez zbytečného odkladu od právní moci rozhodnutí o povolení zápisu ( § 200dc odst. 2 OSŘ ). Zápis se provede ke dni určenému v návrhu na zápis, nejdříve však ke dni jeho provedení. Rozhodne-li rejstříkový soud o zápisu usnesením, provede zápis ke dni právní moci tohoto usnesení.

## 5.4 Zapisované údaje

Do obchodního rejstříku se zapisují zákonem stanovené údaje o podnikatelích. ( § 27 odst. 1 ObchZ ) Tyto údaje, týkající se obchodních společností, jsou stanoveny obchodním zákoníkem v § 35 a 36.

U právnických osob se zapíše tyto údaje:

- a) firma, sídlo právnické osoby,
- b) předmět podnikání, činnosti,
- c) právní forma právnické osoby,
- d) identifikační číslo, pokud bylo přiděleno,

e) jméno, bydliště nebo firmu a sídlo osoby, která je statutárním orgánem právnické osoby nebo jeho členem, s uvedením způsobu, jak jménem právnické osoby jedná a den vzniku a zániku její funkce; je-li statutárním orgánem nebo jeho členem právnická osoba, též jméno a bydliště osob, které jsou jejím statutárním orgánem nebo jeho členem,

- f) jméno a bydliště prokuristy, jakož i způsob jakým jedná,
- g) další skutečnosti, o kterých to stanoví právní předpis.

Dále se u právnických osob zapisují:

a) u veřejné obchodní společnosti jméno a bydliště nebo firma ( název ) a sídlo jejích společníků,

b) u komanditní společnosti jméno a bydliště nebo firma ( název ) a sídlo jejích společníků, s uvedením, který ze společníků je komplementář a který komanditista, výše vkladu každého komanditisty a rozsah jeho splacení,

c) u společnosti s ručením omezeným jméno a bydliště nebo firma ( název ) a sídlo jejích společníků, výše základního kapitálu, výše vkladu každého společníka do základního kapitálu a rozsah jeho splacení, výše podílu každého společníka, zástavní právo k obchodnímu podílu, dále jméno a bydliště členů dozorčí rady, byla-li zřízena, a den vzniku a zániku jejich funkce,

d) u akciové společnosti výše základního kapitálu, rozsah jeho splacení, počet, druh, forma, podoba a jmenovitá hodnota akcií, případné omezení převoditelnosti akcií na jméno, jméno a bydliště členů dozorčí rady a den vzniku, popřípadě zániku jejich funkce; má-li společnost jediného akcionáře, zapisuje se i jméno a bydliště nebo firma a sídlo tohoto akcionáře.

## **5.5 Sbírka listin**

Listiny, které se ukládají do sbírky listin vypočítává § 38i ObchZ. Ten mimo jiné stanoví, že sbírka listin obsahuje:

- společenskou smlouvu, zakladatelskou listinu nebo zakladatelskou smlouvu společnosti
- stejnopis notářského zápisu obsahujícího usnesení ustavující valné hromady akciové společnosti
- stanovy akciové společnosti nebo společnosti s ručením omezeným, pokud mají být podle společenské smlouvy vydány.

Po každé změně zakladatelského dokumentu nebo stanov musí být uloženo také jejich platné úplné znění.

Sbírka listin je součástí obchodního rejstříku ( § 27 odst. 3 ObchZ ) a proto se i na ni vztahuje ustanovení o veřejné přístupnosti obchodního rejstříku.

## **6. Neplatnost společnosti**

V důsledku vlivu komunitárního práva ( první evropské směrnice č. 68/151/ES ), došlo roku 2000 k přijetí zákona č. 370, kterým byl do obchodního zákoníku zařazen institut „neplatnost společnosti“ ( § 68a ObchZ ).

## 6.1 Rozlišení neplatnosti společnosti a jejího zrušení

Zrušením společnosti rozumíme právní následek skutečností, které nastaly v době po vzniku společnosti. Zde je podstatný rozdíl oproti neplatnosti. O neplatnost jde v případě, že při založení společnosti a v souvislosti s ním došlo k vadám, s nimiž je spojen tento následek. Jedná se tedy o vady, které vzniknou ještě předtím, než společnost jako právnická osoba vznikne.

Po zápisu obchodní společnosti do obchodního rejstříku již nelze zrušit rozhodnutí, jímž se povoluje zápis do obchodního rejstříku a nelze se ani domáhat určení, že společnost nevznikla. Tudíž i společnost, která sice nesplňuje zákonem stanovené předpoklady pro svůj vznik, ale byla zapsána do obchodního rejstříku, musí být považována za vzniklou a existující.

Ustanovení § 68a ObchZ o neplatnosti společnosti se vztahuje na společnosti, které jsou již zapsány v obchodním rejstříku.<sup>37</sup> Naopak na společnosti nezapsané v obchodním rejstříku je možno použít obecná ustanovení o neplatnosti obsažená v občanském zákoníku.

Výklad § 68a způsobil rozkol mezi odbornou veřejností. I. Štenglová, k jejímuž názoru se přikláním uvádí, že z ustanovení odstavce 1 nevyplývá nepřípustnost žaloby na určení neplatnosti právního úkonu, kterým byla společnost založena, tj. zakladatelského dokumentu, po vzniku společnosti. Jestliže bude taková žaloba podána a soud shledá její důvodnost, může i po vzniku společnosti určit, že zakladatelský dokument je neplatný. Důsledkem takového rozhodnutí však není neplatnost společnosti, ale může být pouze případně podkladem pro žalobu o náhradě z toho vzniklé škody.<sup>38</sup> S tímto názorem vyjádřila nesouhlas I. Pelikánová<sup>39</sup>, podle které by podání této žaloby nebylo možné a soud by ji musel zamítnout.

<sup>37</sup> Rozhodnutí ESD č. C-136/87

<sup>38</sup> Štenglová, Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník, komentář, 11. vydání, C. H. Beck, 2006, str. 259

<sup>39</sup> Pelikánová, komentář k obchodnímu zákoníku, II. díl, § 56 – 104e, 3. vydání, ASPI, 2004, str. 262

## 6.2 Důvody neplatnosti

Důvody neplatnosti spočívají v závažném porušení zákona při zakládání společnosti.

V souladu s ustanovením článků 11 a 12 První směrnice může neplatnost společnosti prohlásit jen soud, a to i bez návrhu ( § 68a odst. 2 ObchZ ), pokud:

- a) nebyla uzavřena společenská nebo zakladatelská smlouva nebo nebyla pořízena zakladatelská listina nebo nebyla dodržena jejich předepsaná forma,
- b) předmět podnikání ( činnosti ) je nedovolený nebo odporuje veřejnému pořádku,
- c) ve společenské nebo zakladatelské smlouvě, zakladatelské listině nebo ve stanovách chybí údaj o firmě společnosti nebo o vkladech společníků nebo o výši základního kapitálu, jestliže je takovýto údaj zákonem předepsán, nebo o předmětu podnikání ( činnosti ),
- d) nebyla dodržena ustanovení o minimálním splacení vkladů,
- e) všichni zakládající společníci jsou nezpůsobilí k právním úkonům,
- f) v rozporu se zákonem je počet zakladatelů nižší než dva.

Prvním důvodem neplatnosti společnosti jsou tedy vady týkající se přímo zakladatelského dokumentu. Jde tedy o případ, kdy nebyla uzavřena společenská, zakladatelská smlouva, nebyla pořízena zakladatelská listina, nebo nebyla-li dodržena jejich předepsaná forma ( forma notářského zápisu, reps. úřední ověření podpisů ). Zde vzniká otázka, zda neplatnost společnosti může způsobit i nedostatek některých povinných náležitostí zakladatelského dokumentu, vyjma těch, které stanoví zákon. K extenzivnímu výkladu se přiklání např. I. Štenglová<sup>40</sup> či J. Dědič<sup>41</sup>. V opozici naopak stojí I. Pelikánová<sup>42</sup>, jejíž názor mi je v tomto případě bližší. Prohlášení neplatnosti

<sup>40</sup> Štenglová, Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník, komentář, 8. vydání, C. H. Beck, str. 232

<sup>41</sup> Dědič, Obchodní zákoník – komentář, I. díl.

<sup>42</sup> Pelikánová, komentář k obchodnímu zákoníku, II. díl, § 56 – 104e, 3. vydání, ASPI, 2004, str. 264



obchodní společnosti je výrazným zásahem do její existence a rozšiřujícím výkladem by k neprospěchu společnosti, která se prohřešku dopustila, byla způsobena újma.

Dalším důvodem neplatnosti společnosti je nedovolenost předmětu podnikání ( činnosti ) či jeho rozpor s veřejným pořádkem. Jedná se např. o případ provozování činnosti vyhrazené zákonem státu nebo určené právnické osobě ( viz. § 3 písm. a) ŽZ ), nebo činnosti, která je trestným činem.<sup>43</sup> Předmětem podnikání se rozumí předmět, který je uveden v zakládacím aktu společnosti. O neplatnosti lze mluvit jen v případě, že vady existují v okamžiku založení, resp. vzniku.<sup>44</sup> V opačném případě by mohlo být následkem zrušení společnosti, nikoli prohlášení její neplatnosti.

Třetím důvodem je nedostatek podstatných náležitostí smlouvy, který způsobuje její neplatnost a dává možnost vyslovení neplatnosti společnosti.

Čtvrtým důvodem je porušení ustanovení o minimálním splacení vkladů před zápisem společnosti do obchodního rejstříku.<sup>45</sup>

Pátým důvodem neplatnosti společnosti je situace, kdy všichni zakládající společníci jsou nezpůsobilí k právním úkonům. Naopak společnost nelze prohlásit za neplatnou, byl-li i jen jediný ze zakladatelů způsobilý k právním úkonům. Toto ustanovení však vyvolává určité otázky ve vazbě na osobní společnosti – ztráta nebo omezení způsobilosti k právním úkonům ve veřejné obchodní společnosti a jedná-li se o komplementáře, i v komanditní společnosti má za následek zrušení společnosti ex lege ( § 88 odst. 1 ObchZ ). Pokud by tedy společnost byla založena a některý ze společníků neměl plnou způsobilost, byla by společnost zrušena automaticky i bez rozhodnutí soudu ihned po zápisu do obchodního rejstříku. Případná žaloba by vedla k tomu, že soud by musel deklaratorně rozhodnout, že toto zrušení nastalo. Ustanovení § 68a odst. 2 písm. e) ObchZ se proto ve vztahu k těmto společnostem, u nichž je předpokladem založení plná

<sup>43</sup> Štenglová, Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník, komentář, 11. vydání, C. H. Beck, 2006, str. 260

<sup>44</sup> viz. rozhodnutí ESD č. C-106/89

<sup>45</sup> Viz. výše, kap. 4.2 splácení a správa vkladů

způsobilost osobně ručících společníků k právním úkonům, nemůže uplatnit. Platí v nich zvláštní režim.<sup>46</sup>

Poslední, šestý důvod neplatnosti nastává ve chvíli, kdy je v rozporu se zákonem počet zakladatelů nižší než dva. Toto by nemělo nastat u kapitálových společností ( společnost s ručením omezeným a akciová společnost ), kde zákoník připouští jednočlenné společnosti ( § 105 odst. 2, resp. § 162 odst. 1 ObchZ ).<sup>47</sup>

Věcně příslušným k rozhodování o neplatnosti společnosti je krajský soud. Místně příslušný je ten krajský soud, u něhož je daná společnost zapsána do obchodního rejstříku. Prohlášení neplatnosti rozhoduje soud usnesením. Ohledně tohoto rozhodnutí se objevují odlišné názory, tj. zda jde o rozhodnutí deklaratorní či konstitutivní.<sup>48</sup> Dle mého názoru se jedná o rozhodnutí konstitutivní, s účinky ex nunc neboť účelem právní úpravy je především ochrana třetích osob a zachování jistoty v právních vztazích.

### 6.3 Důsledky prohlášení neplatnosti

Prohlášení neplatnosti společnosti představuje sankci za porušení právních povinností, přičemž subjekt musí přesně vědět, jaké jednání je v souladu se zákonem a musí být přesně vymezeno za jakých podmínek a kdy lze uplatňovat případné sankce.

Neplatnost společnosti má stejné důsledky jako zrušení společnosti soudem, tedy společnost ke dni právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti společnosti vstupuje do likvidace.

---

<sup>46</sup> Pelikánová, Černá a kol., Obchodní právo, II. díl, ASPI, 2006, str. 86

<sup>47</sup> Akciová společnost může být založena jedním zakladatelem, je-li právnickou osobou, jinak dvěma nebo více zakladateli. Jediná fyzická osoba nepostačuje k založení akciové společnosti a nelze tudíž takovýto případ podřadit pod tento šestý důvod neplatnosti společnosti, protože důvodem by nebyl počet osob, ale povaha zakladatelské osoby. Viz. Pelikánová, komentář k obchodnímu zákoníku, II. díl, § 56 – 104e, 3. vydání, ASPI, 2004, str. 267

<sup>48</sup> Pelikánová, komentář k obchodnímu zákoníku, II. díl, § 56 – 104e, 3. vydání, ASPI, 2004, str. 259

Eliáš, Obchodní zákoník – komentář, 4. přepracované a rozšířené vydání, Linde, 2004, str. 218

Neplatností ovšem nejsou dotčeny právní vztahy<sup>49</sup>, do kterých společnost vstoupila. Pokud to vyžaduje zájem věřitelů na splnění závazků neplatné společnosti, trvá povinnost akcionářů splatit nesplacené vklady.

Rozhodnutí soudu o neplatnosti obchodní společnosti se zakládá do sbírky listin společnosti u příslušného rejstříkového soudu.

## **7. Evropské právo obchodních společností**

### **7.1 Úvod do problematiky evropského práva obchodních společností**

Cílem evropské právní úpravy obchodních společností není unifikace práva obchodních společností, ale především sblížení právních úprav členských států v těchto otázkách, které mají význam přesahující hranice jednotlivých států. Důvodem této právní úpravy je sjednocení podmínek pro působení obchodních společností v rámci společenství a vytvoření společného hospodářského prostoru s fungujícím vnitřním trhem ( zvýšení právní jistoty při podnikání a umožnění nerušeného rozvoje ).

Evropské právo obchodních společností se týká jenom společností kapitálových, tj. společností s ručením omezeným a akciových společností. Pouze výjimečně i jiných právních forem.

Základním pramenem v oblasti práva obchodních společností jsou směrnice.<sup>50</sup> Směrnicí se rozumí normativní akt, který zavazuje členské státy k transportování jejího obsahu do vnitřního právního řádu, a to ve lhůtě směrnicí stanovené. Směrnice vznikají jako kompromisní řešení, dosažené mezi jednotlivými členskými státy, jejichž právní úpravy jsou často velmi vzdálené. Sřetávají se zde různé systémy kontinentálního práva, ať už jde o právo germánské, románské, skandinávské či anglosaské.

<sup>49</sup> Důležitý rozdíl oproti obecným ustanovením o neplatnosti v občanském zákoníku.

<sup>50</sup> Výjimečně i nařízení, např. nařízení Rady o evropském zájmovém hospodářském sdružení č. 2173/85, nařízení o evropské společnosti č. 2157/2001

Bylo by velmi obtížné uvést přesný počet směrnic, týkajících se obchodních společností, proto se budu zabývat pouze těmi, které mají základní význam i vzhledem k tématu mé práce. Jedná se zejména o tyto směrnice:

- první směrnice č. 68/151/EHS o publicitě, závazcích a neplatnosti společností modifikovaná směrnicí č. 2003/58/ES<sup>51</sup>
- druhá směrnice č. 77/91/EHS o zakládání akciové společnosti, udržení a změnách základního kapitálu
- jedenáctá směrnice č. 89/666/EHS o publicitě poboček vytvořených v členských státech některými formami společností, řídicími se právem jiného členského státu
- dvanáctá směrnice č. 89/667/EHS o společnostech s ručením omezeným o jednom společníkovi

## **7.2 Nadnárodní formy společností**

Mezi obchodní společnosti řadí obchodní zákoník dle § 56 odst. 1 i nadnárodní<sup>52</sup> formy společností – Evropskou společnost a Evropské hospodářské zájmové sdružení. Proto se jim nyní budu věnovat trochu blíže.

### **7.2.1 Evropské hospodářské zájmové sdružení**

Nejstarší formou korporace, jež působí přímo na území členských států a která byla upravena normami komunitárního práva je Evropské hospodářské zájmové sdružení (dále jen „EHZS“). Základem právní úpravy EHZS je nařízení Rady č. 2173/85, účinné na území České republiky dnem vstupu České republiky do Evropské unie, tj. od 1.5. 2004.

<sup>51</sup> Týká se elektronizace obchodních rejstříků

<sup>52</sup> Nadnárodní charakter těchto společností je dán tím, že jejich právní základ je ve všech členských státech stejný, tj. vycházející z nařízení, či tím že mohou přemísťovat sídlo mezi všemi státy Evropské unie, aniž by se to dotklo jejich právní osobnosti, tj. aniž by došlo ke zrušení.

Smyslem této úpravy je především usnadnění spolupráce podnikatelů z různých členských států. Účelem EHZS je ulehčení a rozvoj hospodářské činnosti jeho členů a tím umožnění růstu jejich hospodářských výsledků.<sup>53</sup> Tímto účelem se EHZS zásadně liší od ostatních obchodních společností v našem právním řádu. Jeho cílem totiž není dosahování vlastního zisku, ale podpora růstu zisku členů. Stejně tak nesmí vykonávat přímou ani nepřímou výkonnou nebo kontrolní moc nad činností svých členů. ( je potřeba odlišovat koordinační činnost, která je nutná a nezbytná pro dosažení cíle sdružení )

EHZS se svou právní povahou nejvíce blíží veřejné obchodní společnosti. Členové sdružení ručí za závazky celým svým majetkem a neomezeně. Rozdílá je však možnost převoditelnosti či zastavení členství ve sdružení, jakož i struktura orgánů.

#### **7.2.1.1 Právo aplikovatelné na sdružení**

Preambule a čl. 2 nařízení o EHZS stanoví následnou hierarchii pramenů aplikovatelných na sdružení:

- a) primárně se použijí kogentní ustanovení nařízení o EHZS
- b) dále se užití předpisy národních právních řádů
- c) ustanovení smlouvy o sdružení
- d) ustanovení národního práva v členském státě, ve kterém má sdružení zapsané sídlo, jež se má podpůrně aplikovat na sdružení v otázkách neupravených nařízením o EHZS
- e) ustanovení národního práva členského státu, ve kterém má skutečné či zapsané sídlo právní jednotka, resp. státu, v němž fyzická osoba vykonává podnikatelskou činnost, jde-li o možnost této právní jednotky, resp. fyzické osoby stát se členem sdružení.<sup>54</sup>

<sup>53</sup> Tomáš Dvořák, Evropské hospodářské zájmové sdružení, ASPI, 2006, str. 2

<sup>54</sup> Dědič, Čech, Evropské právo společností, Polygon, 2004, str. 79

### 7.2.1.2 Založení a vznik sdružení

Evropské hospodářské sdružení se zakládá smlouvou o sdružení a vzniká dnem zápisu do rejstříku ( získává právní subjektivitu ). Tento je určen členským státem, v němž má mít sdružení své sídlo.<sup>55</sup> Nařízení upravující EHZS je založeno na principu smluvní volnosti, to i pokud jde o smlouvu o sdružení. Jsou vyžadovány jen podstatné části:

- název ( firma ) sdružení ( Musí být obsažena zkratka EHZS nebo označení, že jde o evropské hospodářské zájmové sdružení. )
- sídlo sdružení ( Musí se jednat o sídlo skutečné, které se nachází na území členského státu Evropské unie. Má význam především z hlediska aplikace podpůrného práva na EHZS. )
- předmět činnosti sdružení
- označení člena sdružení
- doba trvání sdružení ( Pokud není založeno na dobu neurčitou )

Forma smlouvy musí být písemná, což lze dovodit z nutnosti uložení v příslušném rejstříku. Jednotlivé členské státy nemohou rozšiřovat požadavky týkající se této smlouvy.

Zakladatelem EHZS mohou být jen fyzické nebo právnické osoby, mající vztah k Evropské unii, stanovený nařízením o EHZS.

Členy sdružení tak mohou kromě fyzických osob být:

- a) společnosti
- b) jiné právní jednotky soukromého nebo veřejného práva, byli-li založeny podle práva členského státu Evropské unie a mají-li sídlo a hlavní správu na území Evropské unie, nebo mají-li hlavní správu na území Evropské unie, pokud podle práva členského státu nemusejí mít sídlo.

U fyzických osob je podmínkou výkon činnosti na území státu Evropské unie, nikoli státní příslušnost či bydliště.

---

<sup>55</sup> Pelikánová, Černá a kol., Obchodní právo, II. díl, ASPI, 2006, str. 244, 245

Nařízení o evropském hospodářském zájmovém sdružení umožňuje a v některých případech požaduje aplikovatelnost národního práva a tím dořešení konkrétních otázek. Proto byl přijat zákon č. 360/2004 Sb., o Evropském hospodářském zájmovém sdružení, který nabyl účinnosti dne 15.6. 2004. Nejsou-li určité otázky řešeny ani tímto zákonem, posoudí se podle obecných ustanovení o obchodních společnostech ( § 56 až § 75 ObchZ ) či podle ustanovení týkajících se veřejné obchodní společnosti ( § 76 až § 92e ObchZ ).

### **7.2.1.3 Jednání za sdružení v mezidobí založení a vzniku**

Pro jednání jménem sdružení po uzavření smlouvy o sdružení před zápisem do příslušného rejstříku platí, že nepřevezme-li sdružení po zápisu do rejstříku závazky vzniklé z těchto jednání, jsou z těchto jednání zavázáni ti, kdo jménem sdružení jednali, a to neomezeně a solidárně.<sup>56</sup> Jelikož nařízení o EHZS nestanoví právní charakter sdružení v mezidobí jeho založení a vzniku, je třeba podpůrně aplikovat ustanovení národního práva ( § 64 ObchZ ).

### **7.2.1.4 Neplatnost sdružení**

Neplatnost sdružení není upravena přímo v nařízení o EHZS, ale posuzuje se podle subsidiárně aplikovatelného práva členského státu. Pokud tedy právo členského státu předvídá možnost neplatnosti sdružení, pak čl. 15 odst. 1 nařízení o EHZS stanoví požadavek, že neplatnost sdružení musí být určena nebo vyslovena soudem. Jelikož je sdružení se sídlem v České republice dle § 14 zákona o EHZS zařazeno do výčtu § 56 odst. 1 ObchZ jako forma obchodní společnosti, dopadne i na sdružení úprava § 68a ObchZ o neplatnosti společnosti.<sup>57</sup>

## **7.2.2 Evropská společnost ( Societas Europaea )**

Druhou z nadnárodních forem obchodních společností je evropská společnost. Jejím účelem je poskytnout společnostem a skupinám podnikajícím na mezinárodní

<sup>56</sup> Dědič, Čech, Evropské právo společností, Polygon, 2004, str. 84

<sup>57</sup> Dědič, Čech, Evropské právo společností, Polygon, 2004, str. 99

úrovni odpovídající právní formu tak, aby se odbouraly překážky podnikání vyplývající z odlišností právních úprav v jednotlivých členských státech.<sup>58</sup> Základem právní úpravy Evropské společnosti je nařízení Rady ES č. 2157/2001 o statutu evropské společnosti účinné v jednotlivých členských státech a tudíž i v České republice od 8.10. 2004. Na toto nařízení navazuje směrnice Rady č. 2001/86/ES, která doplňuje statut evropské společnosti s ohledem na zapojení zaměstnanců ( rozumějme mechanismus, pomocí něhož mohou zástupci zaměstnanců ovlivňovat rozhodnutí, která mají být ve společnosti přijata, mj. právo na informace ) a je nedílnou součástí právní úpravy evropské společnosti. Stejně jako je tomu u evropského hospodářského sdružení, předpokládá i tato právní úprava řešení konkrétních otázek a tím vyplnění mezer prostřednictvím národní právní úpravy. V České republice byl v této souvislosti přijat zákon č. 627/2004 o evropské společnosti, který nabyl účinnosti dne 14.12. 2004.

Tato právní úprava nahradila původní myšlenku komplexní nadnárodní úpravy evropské společnosti s vyloučením působnosti národních práv.

Evropská společnost se řadí mezi společnosti kapitálové ( tvoří povinně kapitál ), je právnickou osobou<sup>59</sup> a má tedy právní subjektivitu. Každá evropská společnost musí obsahovat firemní dodatek tvořený zkratkou jejího latinského názvu – „ SE “. <sup>60</sup>

Přestože je právní úprava týkající se evropské společnosti vesměs flexibilní, najdou se i rigidní ustanovení, a to především týkající se jejího založení. Způsoby založení evropské společnosti jsou taxativně vymezena v čl. 2 nařízení o SE. To např. vylučuje založení evropské společnosti „ na zelené louce “.

### **7.2.2.1 Právo aplikovatelné na SE**

Prameny aplikovatelné na evropskou společnost a jejich hierarchii stanoví čl. 9 nařízení o SE takto:

---

<sup>58</sup> Peter Hodál, Juraj Alexander, Evropské právo obchodních společností, Linde, 2005

<sup>59</sup> Čl. 1 nařízení o SE

<sup>60</sup> Čl. 11 nařízení o SE



- a) nařízení o SE
- b) stanovy konkrétní evropské společnosti v rozsahu připuštěném nařízením o SE
- c) ustanovení národního práva, ve kterém má společnost zapsané sídlo ( zákon o evropské společnosti)
- d) ustanovení národního práva, ve kterém má společnost zapsané sídlo, jež se použije na akciové společnosti
- e) stanovy konkrétní evropské společnosti, v rozsahu přípustném podle národního akciového práva, ve kterém má společnost zapsané sídlo.<sup>61</sup>

### 7.2.2.2 Založení SE

Je stanoveno pět způsobů založení SE, které se od sebe významně liší<sup>62</sup>:

1. Evropskou společnost lze založit fúzí dvou či více akciových<sup>63</sup> nebo evropských společností, jestliže jsou založeny podle práv členských států Evropské unie a mají zapsané sídlo i hlavní správu v EU. Přičemž minimálně dvě z nich se řídí právem různých členských států ( různá národnost zakladatelů ).<sup>64</sup>

2. Evropskou společnost lze také založit jako společnost holdingovou nad dvěma či více stávajícími akciovými či evropskými společnostmi anebo společnostmi s ručením omezeným. Stejně jako u předchozí možnosti musí být tyto společnosti založeny podle práva některého z členských států Evropské unie a musí mít zapsané sídlo i hlavní správu v EU. Zároveň musí být alespoň dvě z nich založeny podle práva různých členských států anebo musí mít nejméně dva roky dceřinou společnost, která se řídí podle práva jiného členského státu či organizační složku podniku na území jiného členského státu, než je stát jehož právem se řídí.<sup>65</sup>

<sup>61</sup> Dědič, Čech, Evropská akciová společnost, Polygon, 2006, str. 23

<sup>62</sup> Dědič, Čech, Evropská akciová společnost, Polygon, 2006, str. 65-69

<sup>63</sup> Nelze u společnosti s ručením omezeným ani jiného typu obchodní společnosti.

<sup>64</sup> Čl. 2 odst. 1 nařízení o SE ve spojení s přílohou č. I

<sup>65</sup> Čl. 2 odst. 2 nařízení o SE ve spojení s přílohou č. II

3. Dalším způsobem založení evropské společnosti je její založení jako dceřiné společnosti alespoň dvou společností ve smyslu čl. 48 SES<sup>66</sup>, které byly založeny podle práva některého z členských států Evropské unie a mají zapsané sídlo i hlavní správu v EU, jestliže alespoň dvě z nich byly založeny podle práva různých členských států a nebo mají nejméně dva roky dceřinou společností, která se řídí právem jiného členského státu, či organizační složku podniku na území jiného členského státu, než je stát, jehož právem se řídí.<sup>67</sup>

4. Evropskou společnost je možno založit také přeměnou akciové společnosti, založené podle práva některého z členských států Evropské unie, leží-li její zapsané i skutečné sídlo na území EU, pokud má alespoň dva roky dceřinou společností na území jiného členského státu.<sup>68</sup>

5. Posledním ze způsobů založení evropské společnosti je její založení jako dceřiné společnosti již existující evropské společnosti.<sup>69</sup>

Jak vyplívá z výše uvedeného, mohou evropskou společnost primárně zakládat pouze vybrané typy společností založených podle práva některého z členských států Evropské unie, jejichž zapsané i skutečné sídlo leží v EU.<sup>70</sup>

Výjimkou je zakládání holdingové evropské společnosti, při kterém nerozhoduje, kdo je zakladatelem, jestli fyzická či právnická osoba a kde se nachází bydliště, resp. sídlo. V tomto případě je rozhodující osobní statut, resp. sídlo a skutečné sídlo společností, jejichž podíly budou do holdingové společnosti vkládány.

Další podmínkou založení je upsání základního kapitálu v minimální výši 120 000 EUR.

---

<sup>66</sup> Včetně evropské společnosti

<sup>67</sup> Čl. 2 odst. 3 nařízení o SE

<sup>68</sup> Čl. 2 odst. 4 nařízení o SE

<sup>69</sup> Čl. 3 odst. 2 nařízení o SE

<sup>70</sup> Výjimku stanoví čl. 2 odst. 5 nařízení o ES

### 7.2.2.3 Jednání za společnost do jejího vzniku

Jak již bylo řečeno, je v období mezi založením a vznikem společnosti třeba zajistit záležitosti potřebné pro její budoucí činnost.

Evropské právo již v první směrnici o obchodních společnostech<sup>71</sup> zavedlo společný standard ochrany práv třetích osob. Úprava byla převzata i do statutu SE v článku 16 odst. 2:

Jestliže byly jménem SE provedeny úkony před jejím zápisem do rejstříku v souladu s čl. 12 a SE nepřevzme po svém zápisu závazky vzniklé z těchto úkonů, jsou fyzické osoby, společnosti, nebo jiné právnické osoby, které provedly tyto úkony, odpovědné společně a nerozdílně a neomezeně, nebylo-li dohodnuto jinak.<sup>72</sup>

### 7.2.2.4 Vznik SE

Evropská společnost vzniká dnem, ke kterému je zapsána do rejstříku<sup>73</sup>, určeného právními předpisy členského státu, ve kterém je její sídlo. Tento zápis má tudíž konstitutivní účinky, stejně jako tomu je u ostatních obchodních společností. Návrh na zápis podávají osoby určené právem státu sídla budoucí SE ( založení SE ).

V souvislosti s úpravou evropské společnosti vyvstává řada problému, např. podle jakého práva posoudit, jakou společnost lze považovat za dceřinou či určení okamžiku, k němuž se posoudí existence nadnárodního prvku při transformaci národní akciové společnosti na evropskou, ale i mnohé další jejichž řešení, by ale překročilo rámce a téma této práce.

---

<sup>71</sup> První směrnice rady č. 68/151/EHS

<sup>72</sup> Petr Hodál, Juraj Alexander, Evropské právo obchodních společností, Linde, 2005, str. 155

<sup>73</sup> Čl. 12 a č. 27 odst. 1 nařízení o SE

## 8. Závěr

Tato práce vychází ze stavu platné české právní úpravy a snaží se o konkrétní vyložení ustanovení práva o obchodních společnostech s důrazem na jejich založení, vznik a neplatnost.<sup>74</sup> Neopomíná však a ani nemůže opomenout také platnou úpravu evropského práva obchodních společností jakož i nemalý vliv komunitárního práva na náš právní řád.

Mojí snahou nebyl pouhý výklad pozitivní právní úpravy, ale pokusil jsem o systematické uchopení tématu a osvětlení některých důležitých právních pojmů.

Právo obchodních společností se neustále rozvíjí a musí reagovat na nové právní úpravy jednak v rámci harmonizace a jednak v rámci odstraňování nedostatků z minulosti. Především z let 1950 až 1990, kdy regulace obchodních společností téměř úplně zmizela z našeho právního řádu a nemohla se tudíž rozvíjet.

S tím souvisí časté novelizace předpisů týkajících se obchodních společností, které následně „ztěžují“ postavení budoucího zakladatele, zvláště jedná-li se o laika. Ke zmíněným problémům přispívá taktéž nejasná a nesrozumitelná formulace některých ustanovení obchodního zákoníku, která vede k jejich rozdílné interpretaci nejen v teorii ale i v praxi.

Dalším problémem je stále poměrně dlouhá doba, potřebná ke vzniku společnosti související s nutností návštěvy řady úřadů a předkládání velkého množství listin. Ostatně jejich vymezení v několika právních předpisech samo o sobě způsobuje značné problémy.

Základní podmínkou založení a vzniku jakékoli právnické osoby by především měla být řádná příprava na její založení, tzv. pojetí idey o jejím založení.<sup>75</sup> Touto

---

<sup>74</sup> Práce klade důraz nejenom na pozitivní právní úpravu, ale i na důležité právní pojmy, jejich osvětlení a snaží se o systematické uchopení tématu.

<sup>75</sup> T. Dvořák, Veřejná obchodní společnost, Aspi, 2003, str. 66

přípravou rozumíme připravení určitého podnikatelského plánu, ve kterém musí zakladatelé pečlivě zvážit veškeré okolnosti, tak aby jejich záměr neskončil neúspěchem s fatálními důsledky, nejen pro nově založenou společnost, ale i pro ně osobně.

Zakladatel by si měl předem ujasnit, jaké finanční a majetkové prostředky má k dispozici, jaké konkurenci a jak jí bude muset čelit a jakým způsobem se na trhu prosadit.

Diplomová práce si nečiní nárok na absolutní úplnost a vyčerpávající zpracování tématu.

## Seznam použité literatury

### **Publikace**

- Autorský kolektiv, Obchodní právo, Meritum – výkladová řada, ASPI, 2005
- Bartošíková, Základy obchodního práva, 2. přepracované vydání, Prospektum, 1998
- Bartošíková, Štenglová, Společnost s ručením omezeným, C.H. Beck 2006
- Černá, Obchodní právo 3, Aspi, 2006
- J. Dědič a kol., Právo obchodních společností, Právo v podnikání, Prospektum, 1998
- J. Dědič a kol., Obchodní zákoník – komentář, Díl I., § 1 – 92e, Polygon, 2002
- J. Dědič, Kříž, Štenglová, Akciové společnosti, C.H. Beck 2003
- J. Dědič, P. Čech, Evropské právo společností, Polygon, 2004
- J. Dědič, P. Čech, Evropská akciová společnost, Polygon, 2006
- J. Dědič, I. Štenglová, P. Čech, Kříž, Akciové společnosti, 6. přepracované vydání, C.H. Beck, 2007
- J. Dědič, P. Čech, Obchodní právo po vstupu ČR do EU, Polygon, 2004
- Tomáš Dvořák, Společnost s ručením omezeným, Aspi, 2005, 2. přepracované a rozšířené vydání
- Tomáš Dvořák, Veřejná obchodní společnost, Aspi, 2003
- Tomáš Dvořák, Komanditní společnost, Aspi, 2004
- Tomáš Dvořák, Akciová společnost a Evropská společnost, Aspi, 2005
- K. Eliáš, Obchodní společnosti, C.H. Beck, 1994
- K. Eliáš, Akciová společnost, Linde, 2000
- K. Eliáš a kol., Obchodní zákoník, Linde, 2004
- K. Eliáš, Bejček, Hajn, Ježek a kol., Kurs obchodního práva, Obecná část, 5. vydání, C.H. Beck 2007
- K. Eliáš, T. Dvořák a kol. Obchodní zákoník – praktické poznámkové vydání s výběrem judikatury od r. 1990, Linde, 2006

- K. Eliáš, Bartošíková, Pokorná, Kurs obchodního práva, Právnícké osoby jako podnikatelé, 5. vydání, C.H. Beck, 2005
- Hodál, Alexander Juraj, Evropské právo obchodních společností, Linde 2005
- Holejšovský, Obchodní judikatura
- Holejšovský, Obchodní rejstřík a další rejstříky vedené soudy, C.H. Beck 2003
- Forejt, Obchodní společnosti, Prospektum, 1992
- Pelikánová I., Černá a kol., Obchodní právo 2, Aspi, 2006
- Pelikánová I., Veřejná obchodní společnost, Orac, 2002
- Pelikánová I., Komentář k obchodnímu zákoníku, II. díl, § 56 – 104e, 3. vydání, ASPI, 2004
- Štenglová I., Obchodní rejstřík po novele, Aspi, 2005
- Štenglová I., Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník – komentář, 8. vydání, C.H. Beck 2003
- Štenglová I., Plíva, Tomsa a kol., Obchodní zákoník – komentář, 11. vydání, C.H. Beck 2006

## **Periodika**

Bartošíková, Období mezi založením a vznikem společnosti, Obchodní právo č. 9/2001

Bělohlávek, Jašek, Postavení obchodní společnosti v době mezi jejím založením a vznikem, Právní rádce č. 6/1996

Dědič, Kubík, Zrzavecký, Významné změny, které přináší novela obchodního zákoníku, Právní rozhledy č. 11/2000

Dvořák, O zakládání holdingové evropské akciové společnosti, Obchodní právo č. 6/2005

Hejda J., Předběžná společnost, Právní rádce č. 1/2004,

Klimeš, Založení a vznik obchodních společností, Obchodní právo č. 5/2002

## **Internet**

<http://www.psp.cz/>

<http://www.senat.cz/>

<http://www.aspi.cz/>

<http://europa.eu.int/>

<http://obch.sagit.cz/>

<http://justice.cz/>

<http://epravo.cz/>



**Příloha č. 1**

**Společenská smlouva o založení společnosti  
s ručením omezeným**

*dle zákona č. 513/91 Sb. pro společně provozování podnikatelské činnosti pod  
obchodním jménem*

Níže uvedeného dne, měsíce a roku se zakladatelé :

....., bytem ..... nar. ....

a

....., bytem ..... nar. ....

dohodli o

**založení společnosti s ručením omezeným.**

**Článek I.**

**Obchodní firma, sídlo**

1. Obchodní firma společnosti: ....., s.r.o.
2. Sídlo společnosti: .....

**Článek II.**

**Předmět podnikatelské činnosti**

Předmětem podnikání společnosti je : .....

**Článek III.**

**Základní jmění, obchodní podíly**

1. Hodnota základního jmění společnosti je .....,- Kč (slovy ..... korun českých).

2. Vklady společníků :

Jméno a příjmení .....,-Kč

Jméno a příjmení .....,-Kč

3. Zakladatelé se zavazují splatit před podáním návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku .....% svých vkladů, a to u peněžního ústavu v ..... na vinkulovaný účet zřízený za tímto účelem.

4. Zbývající vklady se zavazují splatit do .... let od zápisu společnosti do obchodního rejstříku.

5. Vklady společníků se stávají majetkem společnosti dnem zápisu společnosti do obchodního rejstříku.

6. Správou vkladů je pověřen .....

7. Každý společník může mít na společnosti pouze jeden obchodní podíl. Převezme-li společník obchodní podíl jiného společníka nebo vnese-li společník další vklad, zvýší se tím dosavadní obchodní podíl o hodnotu převzatého obchodního podílu nebo vneseného vkladu.

#### **Článek IV.**

##### **Jednání a podepisování za společnost**

1. Jménem společnosti je oprávněn jednat a podepisovat samostatně jednatel, nebo jím pověřené osoby.

2. Podepisováním za společnost se děje tak, že jednatel připojí svůj podpis k vytištěnému nebo napsanému obchodnímu názvu společnosti.

#### **Článek V.**

##### **Orgány společnosti**

###### **1. Valná hromada**

a) Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada, která je tvořena všemi společníky společnosti.

b) Valná hromada jmenuje jednoho nebo více jednatelů, přičemž jim upraví způsob jednání a jejich pravomoci. Prvním jednatel je ....., bytem....., narozen.....

c) Valná hromada zasedá podle potřeb, minimálně však 1x ročně.

d) Do působnosti valné hromady přísluší vše podle ustanovení obchodního zákoníku.

e) Valná hromada si může vyhradit právo rozhodovat o otázkách, které jinak náleží do pravomoci jiných orgánů společnosti.

- f) Každý společník má jeden hlas za každé ....% svého obchodního podílu.
- g) Valnou hromadu svolává písemnou pozvánkou s uvedením pořadu jednání jednatel a to tak, aby pozvánka byla doručena alespoň 15 dnů předem.
- h) Usnesení valné hromady může být ve výjimečných případech nahrazeno písemným prohlášením všech společníků, že se zamýšleným rozhodnutím souhlasí. Takovéto rozhodnutí musí být pojato do zápisu na nejbližší valné hromadě. Tento režim se nevztahuje pro rozhodnutí valné hromady, pro které je zapotřebí souhlasu alespoň dvoutřetinové většiny všech hlasů společníků.
- i) Valná hromada může rozhodnout o vytvoření dalších orgánů.

## 2. Jednatel zejména :

- a) rozhoduje o konkrétních záměrech společnosti, navrhuje koncepci rozvoje a zásady hospodaření společnosti, včetně tvorby a využití fondů společnosti
- b) zabezpečuje vypracování roční účetní závěrky a navrhuje rozdělení zisku nebo ztráty
- c) zajišťuje řádné vedení účetnictví a obchodních knih, svolávání řádných a mimořádných zasedání valné hromady. Mimořádnou schůzi valné hromady jsou povinni svolat, jestliže zjistí, že společnost ztratila jednu třetinu základního jmění, je-li společnost platebně neschopna po dobu delší než tři měsíce nebo požádají-li o to písemně společníci, jejichž obchodní podíl tvoří nejméně 10% základního jmění společnosti.
- d) Jednatele jmenuje valná hromada a stanovuje jeho/jejich vzájemné působení a dělbu pravomoci a odpovědnosti.
- e) Jednatel je řídicí a statutární orgán společnosti, jenž zajišťuje provádění podnikatelské činnosti, organizuje práci společnosti a vykonává zaměstnavatelská práva.
- f) Jednatel zabezpečuje a kontroluje plnění usnesení valné hromady, pravidelně jí podávají zprávy o činnosti společnosti a odpovídají za tuto činnost. Jednatel je oprávněn rozhodovat o všech věcech, které touto smlouvou nebo obecně závazným předpisem nejsou vyhrazeny jiným orgánům.

## **Článek VI.**

### **Fondy společnosti, účetnictví, výkazy**

1. Společnost vytvoří rezervní fond z prvního čistého zisku společnosti. Výše rezervního fondu při jeho vytvoření činí ...% jejího čistého zisku. Rezervní fond se doplňuje přidělem ze zisku ve výši 5% čistého zisku, a to až do doby, kdy rezervní fond dosáhne 10% základního jmění.

2. Účetní závěrka se provádí jednou ročně k ..... příslušného roku s tím, že bude předložena valné hromadě do ..... následujícího roku. Roční závěrka schválená valnou hromadou je podkladem pro její rozhodnutí o použití čistého zisku společnosti.

3. Obchodní rok společnosti je totožný s rokem kalendářním.

## Článek VII.

### Závěrečná ustanovení

1. Do doby zápisu společnosti do obchodního rejstříku ručí zakládající společníci za závazky převzaté jménem společnosti společně a nerozdílně.

2. Tato smlouva se vyhotovuje v 4 vyhotoveních.

V ..... dne.....

.....

.....

.....

.....

**Příloha č. 2**

**Zakladatelská smlouva**

uzavřena v souladu s § 163 zákona č. 513/1991 Sb.,  
obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

*Níže uvedeného dne, měsíce a roku smluvní strany*

**1.**

.....  
se sídlem .....  
IČ: .....  
zastoupena.....

a

**2.**

**pan/í** .....  
r. č. ....  
bytem .....

uzavírají  
**zakladatelskou smlouvu**

**Článek 1**

Firma.....  
Sídlo.....  
Předmět podnikání (činnosti).....

**Článek 2**

Navrhovaný základní kapitál je .....

**Článek 3**

Vydáno bude .....akcí o jmenovité hodnotě .....Akcie budou mít podobu  
.....a budou vydány na .....

**Článek 4**

Zakladatel.....upisuje .....akcí za emisní kurs.....Emisní kurs činí .....  
a bude splacen vkladem ....., způsobem....., a to ve lhůtě .....

## Článek 5

Výše nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou, je.....

## Článek 6

Správce vkladu pro spravování vkladů před vznikem společnosti se stane .....

## Článek 7

Upisování akcií proběhne .....

1. místo.....
2. doba... *(nesmí být kratší než dva týdny)*
3. postup.....
4. *zda účinnost upisování akcií při dosažení nebo překročení navrhované výše základního kapitálu bude posuzována podle toho, kdy k upsání akcií došlo.....*
5. *popřípadě zda bude možno krátit jednotlivým upisovatelům, kteří upíší akcie ve stejné době, počet upsaných akcií podle poměru jmenovitých hodnot jimi upsaných akcií*
6. *připouštějí-li zakladatelé upisování akcií převyšujících navrhovaný základní kapitál, postup při takovém upsání,*
7. *určení, že zájemci mohou splácet emisní kurs akcie pouze peněžitými vklady,*
8. *místo, dobu, popřípadě účet u banky pro splacení emisního kursu,*
9. *emisní kurs upisovaných akcií nebo způsob jeho určení (emisní kurs nebo způsob jeho určení musí být pro všechny upisovatele stejný, nestanoví-li zákon jinak)*
10. *způsob svolání ustavující valné hromady a místo jejího konání,*

## Článek 8

Návrh stanov

Stanovy akciové společnosti musí závazně obsahovat:

1. obchodní jméno společnosti....
2. sídlo společnosti....
3. předmět podnikání....
4. výše základního jmění.....
5. způsob splácení akcií.....
6. počet akcií....
7. jmenovitá hodnota akcií....
8. určení, zda akcie znějí na jméno nebo na majitele.....
9. způsob svolávání valné hromady.....
10. působnost valné hromady.....
11. rozhodování valné hromady.....
12. počet členů představenstva, dozorčí rady nebo jiných orgánů a vymezení působnosti a rozhodování....
13. výše počátečního rezervního fondu....
14. výše, o kterou se bude ročně rezervní fond doplňovat....
15. způsob rozdělení zisku....

16. důsledky porušení povinnosti splatit včas upsané akcie.....
17. způsob zvyšování a snižování základního jmění....
18. postup při doplňování a změně stanov.....

### **Příloha č. 3**

#### **Seznam rejstříkových soudů**

##### **Městský soud v Praze**

Slezská 9,  
120 00 Praha 2  
tel: 224 172 111  
e-mail: [OR@msoud.pha.justice.cz](mailto:OR@msoud.pha.justice.cz)

##### **Krajský soud v Českých Budějovicích**

Zátkovo nábřeží 2,  
370 84 České Budějovice  
tel: 389 018 111  
e-mail: [posta@ksoud.cbu.justice.cz](mailto:posta@ksoud.cbu.justice.cz)

##### **Krajský soud v Plzni**

Stehlíkova 3,  
303 16 Plzeň  
tel: 377 869 611  
e-mail: [spravce@ksoud.plz.justice.cz](mailto:spravce@ksoud.plz.justice.cz); [sbirkaistin@ksoud.plz.justice.cz](mailto:sbirkaistin@ksoud.plz.justice.cz)

##### **Krajský soud v Ústí nad Labem**

třída Národního odboje 1274,  
400 92 Ústí nad Labem  
tel: 475 247 111 - ústředna  
e-mail: [posta@ksoud.unl.justice.cz](mailto:posta@ksoud.unl.justice.cz)

##### **pobočka Krajského soudu v Liberci**

U Soudu 540/3  
460 72 Liberec  
tel: 485 238 353  
e-mail: [posta@ksoud.lbc.justice.cz](mailto:posta@ksoud.lbc.justice.cz)

##### **Krajský soud v Hradci Králové**

Třída ČSA 218,  
502 08 Hradec Králové  
tel: 498 016 111 - ústředna  
e-mail: [rejstrik@ksoud.hrk.justice.cz](mailto:rejstrik@ksoud.hrk.justice.cz)

##### **pobočka Krajského soudu v Pardubicích**

Sukova 1556  
530 96 Pardubice

##### **Krajský soud v Brně**

Husova 15,  
601 95 Brno  
tel: 542 101 111 - ústředna  
e-mail: [posta@ksoud.brn.justice.cz](mailto:posta@ksoud.brn.justice.cz)



**Krajský soud v Ostravě**  
Havlíčkovo náměstí č. 34,  
728 81 Ostrava I  
tel: 596 153 111 - ústředna  
e-mail: [ksostrava@ksoud.ova.justice.cz](mailto:ksostrava@ksoud.ova.justice.cz)